

Yrkeshögskolan

DELRAPPORT 2025

Delredovisning av uppdrag att genomföra en förstudie om ett gemensamt system för ansökan och ett nytt studiedokumentations- system

PUBLICERAD: 2025-09-09

DNR: MYH 2025/2396

ISBN: 978-91-90048-36-8

Myndigheten för yrkeshögskolan

Sammanfattning

Myndigheten för yrkeshögskolan (i rapporten även kallad "myndigheten") har fått i uppdrag av regeringen att genomföra en förstudie om dels ett gemensamt system för ansökningar om att få gå en yrkeshögskoleutbildning och antagning av studerande till en sådan utbildning, dels ett nytt studiedokumentationssystem för yrkeshögskolan. I uppdraget ingår att föreslå hur systemen ska utformas. Det gemensamma systemet för ansökan och antagning till yrkeshögskolan ska bidra till att effektivisera ansökningsprocessen och säkerställa rättssäkerheten vid ansökan och antagning till yrkeshögskolan. Studiedokumentationssystemet ska bidra till att säkerställa en mer robust hantering av dokumentation av studerande och studieresultat. Systemen ska samordnas.

Denna rapport är en delredovisning som analyserar och bedömer om antagningssystemet för högskolan (NyA) kan användas som gemensamt system för ansökan till yrkeshögskolan på ett kostnadseffektivt sätt och om NyA kan möta yrkeshögskolans behov. Bedömningen har gjorts i samråd med Universitets- och högskolerådet (UHR).

Myndigheten för yrkeshögskolans bedömning är att NyA inte kan användas på ett ändamålsenligt och kostnadseffektivt sätt.

Myndigheten för yrkeshögskolans och Universitets- och högskolerådets gemensamma uppfattning är att NyA, på grund av begränsade möjligheter till teknisk utveckling och juridiska utmaningar inte kan möta yrkeshögskolans behov. Det skulle krävas stora tekniska anpassningar av NyA för att göra det möjligt att hantera ansökan och antagning också till yrkeshögskoleutbildningarna. Bedömningen är att det inte heller skulle vara kostnadseffektivt att anpassa systemet för ett införande eller utifrån ett förvaltningsperspektiv.

Vidare ser Myndigheten för yrkeshögskolan och Universitets- och högskolerådet att en risk med att ansluta yrkeshögskolan till NyA kan vara att antagningen till högskolan påverkas negativt. I det fall yrkeshögskolan skulle anslutas till NyA behöver planerade och önskvärda utvecklingsbehov för högskolesektorn hanteras med hänsyn till de resurser och kostnader som ett anslutande av yrkeshögskolan skulle medföra.

I stället bedömer Myndigheten för yrkeshögskolan att en utgångspunkt för det fortsatta arbetet bör vara att myndigheten utvecklar ett nytt och eget system för ansökan och antagning. Bedömningen är att ett eget system blir mer kostnadseffektivt och ändamålsenligt att utveckla såväl som förvalta, jämfört med att använda NyA för yrkeshögskolans räkning.

Myndigheten för yrkeshögskolan bedömer att ett gemensamt system för ansökan och antagning, tillsammans med en begränsning av antalet utbildningar en och samma individ kan antas till, har potential att öka examensgraden inom yrkeshögskolan. Om studerande inte kan gå flera utbildningar samtidigt behöver de också prioritera vilken utbildning de ska påbörja och bedriva studier på, vilket i sin tur ökar sannolikheten att de examineras.

En begränsning av antalet utbildningar en individ kan antas till innebär även att de utbildningsplatser som myndigheten beviljat skulle tillgängliggöras för fler individer än idag, vilket kan bidra till att fler individer också examineras från yrkeshögskoleutbildningar. Detta skapar också bättre förutsättningar för ett mer effektivt nyttjande av statsbidraget som avsätts för yrkeshögskolan.

Ett uppdrag att införa ett nytt, eget ansöknings- och antagningssystem för yrkeshögskolan skulle möjliggöra utveckling av ett system som svarar mot regelverk och behoven hos användarna, med yrkeshögskolans flexibilitet och särart i beaktande. Systemet kan också bidra till att minska antalet outnyttjade utbildningsplatser och inställda utbildningar, så att arbetslivet inte går miste om viktiga rekryteringsmöjligheter från yrkeshögskolan.

Vidare ser Myndigheten för yrkeshögskolan goda förutsättningar att vidareutveckla och förstärka befintligt studiedokumentationssystem för yrkeshögskolan, med myndigheten som systemägare samt ansvarig för förvaltning och utveckling. Lösningsförslagen i denna delredovisning har som utgångspunkt att Myndigheten för yrkeshögskolan blir systemägare och ansvarar för förvaltning och utveckling av systemet för studiedokumentation liksom systemet för ansökan och antagning. Det ger myndigheten goda möjligheter att samordna och utveckla systemen i förhållande till varandra.

I delredovisningen identifieras behov av ändrad och ny reglering för att åstadkomma en mer effektiv ansöknings- och antagningsprocess samt ett förstärkt studiedokumentationssystem inom yrkeshögskolan. Det handlar bland annat om att möjliggöra en mer samordnad ansökan och antagning till yrkeshögskolan, med gemensamma ansökningsperioder där sökande behöver prioritera sina ansökningar. Regleringsbehoven kommer att utredas vidare i den fortsatta förstudien.

Innehållsförteckning

1	Inledning	6
1.1	Bakgrund.....	6
1.2	Nulägesbeskrivning.....	7
1.2.1	Ansökan och antagning inom yrkeshögskolan	8
1.2.2	Utmaningar med nuvarande hantering av ansökan och antagning inom yrkeshögskolan	10
1.2.3	Befintligt system för antagning till universitet och högskolor (NyA)	12
1.2.4	System för studiedokumentation inom yrkeshögskolan.....	14
1.2.5	Utmaningar med nuvarande studiedokumentationssystem inom yrkeshögskolan	15
1.2.6	Befintligt system för studiedokumentation inom högskolan (Ladok).....	15
1.3	Förstudiens syfte och mål	16
1.4	Avgränsningar och genomförande av uppdraget	16
2	Förutsättningar för ett gemensamt system för ansökan och antagning inom yrkeshögskolan	18
2.1	Övergripande process.....	19
2.1.2	Användargrupper.....	20
2.2	Funktionalitet i ett gemensamt system för ansökan och antagning	20
2.2.1	Generella funktioner	20
2.2.2	Förberedelser inför ansökan.....	21
2.2.3	Ansökan	22
2.2.4	Grundläggande behörighetsbedömning	22
2.2.5	Urval	24
2.2.6	Antagning	24
2.2.7	Dokumentation och arkivering	24
2.3	Rättsliga förutsättningar för införande av ett gemensamt system för ansökan och antagning	25
2.3.1	Reformens syfte och inriktning	25
2.3.2	Utbildningsanordnarnas och Myndigheten för yrkeshögskolans ansvar	26
2.3.3	Behov av författningsändringar och annan reglering	27
3	Förutsättningar för ett nytt studiedokumentationssystem för yrkeshögskolan	29
3.1	Funktionalitet i ett förstärkt studiedokumentationssystem	29
3.1.1	Inrapportering av studerande och deras studieresultat	29
3.1.2	Intern handläggning.....	30
3.1.3	Användargränssnitt för individer	30
3.1.4	Möjlighet att kontrollera uppgifter om studerandes studieresultat.....	30
3.2	Rättsliga förutsättningar och regleringsbehov avseende ett förstärkt studiedokumentationssystem.....	30
3.2.1	Reformens syfte och inriktning	30
3.2.2	Utbildningsanordnarnas respektive Myndigheten för yrkeshögskolans ansvar	31
3.2.3	Behov av författningsförändringar och annan reglering	31
4	Externa perspektiv på ett gemensamt system för ansökan och antagning samt ett förstärkt studiedokumentationssystem.....	33
5	Lösningsförslag	36
5.1	Möjligheter att använda NyA som gemensamt system för ansökan till yrkeshögskolan	36

5.1.1	Bedömning av om NyA kan användas som gemensamt system för ansökan till yrkeshögskolan	36
5.1.2	Begränsade möjligheter till utveckling av NyA.....	37
5.1.3	Problem med förordningsregleringen av NyA.....	38
5.1.4	Förvaltning och styrning av NyA.....	38
5.1.5	Konsekvenser för högskolor och universitet som använder NyA samt yrkeshögskolan	38
5.1.6	Möjligheter att återanvända funktionalitet i NyA	39
5.2	Nytt och egenutvecklat system för ansökan och antagning till yrkeshögskolan	39
5.3	Ett förstärkt studiedokumentationssystem för yrkeshögskolan.....	40
6	Framåtblick	41
7	Referenslista	42

Bilaga 1. Exempel på tillträdesprocess inom yrkeshögskolan enligt nuvarande regelverk

Bilaga 2. Statistik om sökande och studerande inom yrkeshögskolan

Bilaga 3. Övergripande flödesschema för gemensam ansökan och antagning till yrkeshögskolan

1 Inledning

Myndigheten för yrkeshögskolan (MYH) har fått i uppdrag av regeringen att genomföra en förstudie om dels ett gemensamt system för ansökningar om att få gå en yrkeshögskoleutbildning och antagning av studerande till en sådan utbildning, dels ett nytt studiedokumentationssystem för yrkeshögskolan. I uppdraget ingår att föreslå hur systemen ska utformas.¹

Det gemensamma systemet för ansökan och antagning till yrkeshögskolan ska bidra till att effektivisera ansökningsprocessen och säkerställa rättssäkerheten vid ansökan och antagning till yrkeshögskolan. Studiedokumentationssystemet ska bidra till att säkerställa en mer robust hantering av dokumentation av studerande och studieresultat. Systemen ska samordnas.

Myndigheten ska lämna en delredovisning av uppdraget till Regeringskansliet (Utbildningsdepartementet) senast den 15 september 2025. Delredovisningen ska innehålla en analys och en preliminär bedömning av om antagningssystemet för högskolan (NyA) kan användas som gemensamt system för ansökan till yrkeshögskolan på ett kostnadseffektivt sätt och om NyA kan möta yrkeshögskolans behov. Myndigheten ska även redovisa om ett användande av NyA skulle innebära begränsningar för yrkeshögskolans del och om det skulle få konsekvenser för antagningen till högskolan.

Förstudien ska slutredovisas senast den 15 december 2025. Avsatta medel för förstudien är 5 miljoner kronor under 2025.

Denna rapport utgör uppdragets delredovisning.

1.1 Bakgrund

Yrkeshögskoleutbildningar är eftergymnasiala utbildningar som kombinerar teori med praktik och genomförs i nära samarbete med arbetslivet. Det övergripande syftet med yrkeshögskolan är att svara mot arbetsmarknadens behov av kvalificerad arbetskraft med eftergymnasial yrkesutbildning. Under utbildningen kombineras teoretiska studier med arbetsplatsförlagda kurser som kallas Lärande i arbete (LIA).

Inom yrkeshögskolan finns både program och kurser. Programmen är längre utbildningar som leder till specifika yrkesroller och omfattar minst 100 YH-poäng, vilket motsvarar minst 20 veckors heltidsstudier. Program över 200 poäng kan leda till en examen. Kurser är korta yrkeshögskoleutbildningar upp till 99 poäng. Syftet med kurser är att utveckla yrkeshögskolans flexibilitet och utbildningsformens möjlighet att svara mot behov av breddad och förnyad kompetens i arbetslivet. Denna förstudie fokuserar på yrkeshögskolans program.

Yrkeshögskoleutbildningar drivs av utbildningsanordnare i nära samverkan med företag och andra organisationer. Utbildningsanordnare kan vara privata utbildningsföretag, kommuner, regioner och statliga myndigheter. Representanter från arbetslivet deltar i utbildningarnas ledningsgrupper, bidrar med föreläsare, medverkar i projekt eller erbjuder LIA-platser.

En yrkeshögskoleutbildning präglas av stark arbetslivsanknytning då syftet med utbildningen är att den ska leda till att de studerande kommer i arbete efter examen och att arbetsgivarna får den kompetens de behöver. Därför är det viktigt att innehållet och

¹ Regeringen. 2025. Regeringsbeslut om uppdrag till Myndigheten för yrkeshögskolan att genomföra en förstudie om ett gemensamt system för ansökan och ett nytt studiedokumentationssystem. (U2023/02078 (delvis), U2025/00853) uppdrag-till-myndigheten-for-yrkeshogskolan-att-genomfora-en-forstudie-om-ett-gemensamt-system-for-ansokan-och-ett-nytt-studiedokumentationssystem.pdf

utbildningsutbudet inom yrkeshögskolan utvecklas i takt med att arbetslivets krav förändras.

Sedan utbildningsformen infördes 2009 har yrkeshögskolan expanderat kraftigt.² 2024 hanterades cirka 270 000 ansökningar för cirka 35 000 utbildningsplatser.³ Antalet utbildningsanordnare med en pågående utbildning 2024 uppgick till 227. Antalet studerande som genomför en yrkeshögskoleutbildning har också ökat kraftigt som ett resultat av expansionen. 35 400 antagna påbörjade studier på de utbildningsomgångar inom yrkeshögskolans program som startade under 2024.

Behovet av ett gemensamt system för ansökan, liksom ett förstärkt system för studiedokumentation, har lyfts fram i utredningen Framtidens yrkeshögskola – stabil, effektiv och hållbar (SOU 2023:31). Betänkandet beskriver att den nuvarande decentraliserade ansökningsprocessen till yrkeshögskolan medför utmaningar för såväl samhället i stort som för studerande och utbildningsanordnare. Av det skälet behöver det finnas en aktör som garanterar att ett gemensamt system för ansökan till yrkeshögskolan finns och fungerar långsiktigt för alla aktörer. Utredningen kommer även fram till att det behövs ett förstärkt system för studiedokumentation. Nya EU-förordningar, främst eIDAS⁴ och SDG⁵, ställer också nya krav på systemen för ansökan och antagning till yrkeshögskolan och studiedokumentation.

De förslag som lämnas i förstudien ska initialt inriktas mot yrkeshögskolans långa utbildningar, så kallade program, men myndigheten ska även undersöka hur systemet kan användas för övriga utbildningsformer som myndigheten ansvarar för. Dessa är konst- och kulturutbildningar, utbildningar med endast tillsyn, tolkutbildning inom folkbildningen och pilotverksamheten med nationell yrkesutbildning.

Förstudien ska också innefatta ett nytt, mer robust, studiedokumentationssystem för yrkeshögskolan. I arbetet med förstudien ska myndigheten beakta förslagen och beskrivningen av de aktuella systemen i betänkandet om Framtidens yrkeshögskola.

1.2 Nulägesbeskrivning

I detta avsnitt ges en nulägesbeskrivning av hur ansökan, antagning och studiedokumentation hanteras inom yrkeshögskolan idag, liksom befintliga system för antagning och studiedokumentation inom högskolan.

Antalet sökande till program inom yrkeshögskolan har ökat stadigt under de senaste åren. Under 2024 sökte 104 500 individer till de program som startade under året, vilket var en ökning med 9 procent jämfört med 2023. Ökningen under 2024 innebar att både antalet sökande och behöriga sökande nådde sin högsta nivå hittills.⁶

Antalet studerande har, liksom sökande och behöriga sökande, ökat mycket över tid och framför allt efter att expansionen inom yrkeshögskolan påbörjades 2018. Under perioden 2014–2024 har antalet studerande på yrkeshögskolans program nästan fördubblats, från 45 000 till 87 200.

² Under perioden 2018–2024 beslutade myndigheten i genomsnitt om 36 200 nya platser per år i de ordinarie ansökningsförfarandena, vilket kan jämföras med i genomsnitt 20 800 nya platser per år 2012–2017.

³ Avser utbildningsomgångar som startat.

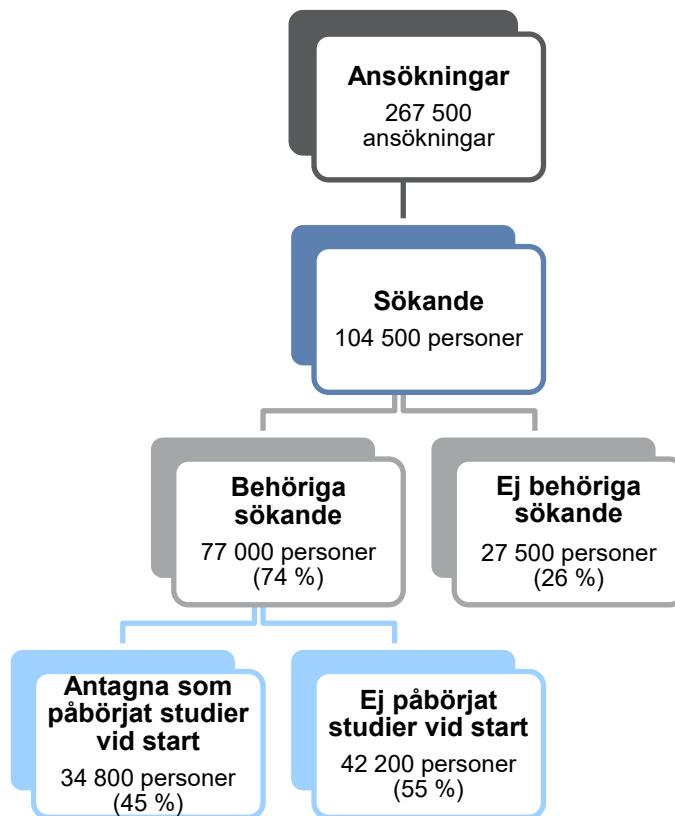
⁴ Europeiska kommissionen. <https://digital-strategy.ec.europa.eu/sv/policies/discover-eidas>

⁵ Europeiska kommissionen. https://single-market-economy.ec.europa.eu/single-market/single-digital-gateway_en

⁶ Myndigheten för yrkeshögskolan. 2025. Statistisk årsrapport 2025.

<https://assets.myh.se/docs/publikationer/statistiska-arsrapporter/statistisk-arsrapport2025.pdf>. Utvecklingen gällande sökande och behöriga sökande över tid redovisas i bilaga 1.

Figur 1. Ansökningar, sökande, behöriga sökande och antagna som påbörjat studier vid start, 2024.

Notera: Alla uppgifter i figuren avser unika individer förutom ansökningar där varje individ räknas en gång för varje utbildning den har sökt till. Studerande som tillkommit under utbildningens gång ingår inte i måttet antagna som påbörjat studier vid start. Källa: SCB.

1.2.1 Ansökan och antagning inom yrkeshögskolan

Ansökan till utbildningar inom yrkeshögskolan

Ansökan och antagning till en utbildning inom yrkeshögskolan sker hos respektive utbildningsanordnare. Myndigheten för yrkeshögskolan tillhandahåller webbplatsen yrkeshogskolan.se, som innehåller det samlade utbudet av aktuella yrkeshögskoleutbildningar. På webbplatsen finns länkar till utbildningsanordnarnas hemsidor med fördjupad information om utbildningarna och hur ansökan går till praktiskt.

Yrkeshögskoleutbildningar är sökbara på flertalet andra webbplatser som samlar utbildningserbjudanden för vuxna, men sökande behöver vända sig till respektive utbildningsanordnare för att bifoga de underlag som krävs för behörighetsbedömning och urval. Detta sker vanligtvis genom att ladda upp inskannade eller fotograferade dokument som gymnasiebetyg och arbetsintyg i anordnares system. Hur det exakta ansökningsförfarandet ser ut kan variera mellan utbildningsanordnare och utbildningar.

Vissa anordnare använder olika typer av systemtjänster för att underlätta processen för både ansökan och antagning. Enligt utredningen om framtidens yrkeshögskola använder en majoritet av utbildningsanordnarna en systemtjänst vid namn yh-antagning.se. Utredningen noterar även att det förekommer andra systemtjänster. Myndigheten

instämmer i utredningens beskrivning av hur systemtjänster används i ansöknings- och antagningsprocessen.

Eftersom startdatum varierar mellan olika yrkeshögskoleutbildningar finns inget gemensamt sista ansökningsdatum. Utbildningar kan starta under hela året, men det vanligaste är i augusti eller september. 87 procent av samtliga utbildningsomgångar med start 2024 hade dessa månader som startmånad.⁷ I dessa fall brukar sista ansökningsdatum vara i april eller maj.

Bland de program som startar under våren är januari den vanligaste startmånaden. Då brukar sista ansökningsdatum vara i oktober eller november. Även om sista ansökningsdatum har passerat tar vissa utbildningsanordnare emot sena ansökningar. Ibland håller anordnare ansökan öppen ända fram till utbildningsstart, eller till och med en bit in på utbildningen.

Idag kan en individ ansöka och antas till ett obegränsat antal yrkeshögskoleutbildningar och därefter påbörja studier på flera utbildningar. Andelen som söker till mer än en utbildning inom yrkeshögskolans program har ökat även om det fortfarande är vanligast att söka enbart till en. Av sökande till utbildningar med start 2024 var det 54 procent som sökte enbart en utbildning medan 46 procent sökte flera utbildningar.⁸ Andelen sökande till fler än en utbildning har ökat i takt med att utbudet ökat. Sedan 2018 har det skett en expansion av yrkeshögskolan och både utbildningsomgångar och platser har ökat stort.⁹

Antagning inom yrkeshögskolan

Utbildningarna inom yrkeshögskolan ska bygga på den grund som gymnasieskola, gymnasial vuxenutbildning eller motsvarande ger. Examen från en gymnasial utbildning eller motsvarande är därför utgångspunkt för grundläggande behörighet till en yrkeshögskoleutbildning.

Samtidigt är tillträdesreglerna generösa och det finns flera möjligheter att bedöma behörighet utifrån den sökandes förutsättningar. Behörig är den som har förutsättningar att tillgodogöra sig utbildningen och därför finns en möjlighet för utbildningsanordnare att också bedöma reell kompetens hos sökande som inte har de formella meriterna.¹⁰ I antagningen till en yrkeshögskoleutbildning finns även en möjlighet att anta sökande som inte möter utbildningens behörighetskrav, om de av andra skäl bedöms kunna tillgodogöra sig utbildningen och verka i yrket. Endast 20 procent av utbildningens årsplatser får tillsättas med hjälp av denna regel, därför kallas den "20-procentsregeln".¹¹

Behörighetsbedömning, urval och antagning genomförs lokalt av varje enskild utbildningsanordnare. Ledningsgruppen för respektive utbildning, där arbetslivet är i majoritet, antar sökanden och prövar frågor om tillgodoräknanden utifrån underlag från utbildningsanordnaren. Den lokala antagningen ställer krav på kunskap och kompetens hos de enskilda utbildningsanordnarna för att säkerställa att antagningen sker på ett rättssäkert sätt.

I bilaga 1 finns en mer detaljerad beskrivning av hur tillträdesprocessen kan se ut till en yrkeshögskoleutbildning.

⁷ Se bilaga för en mer detaljerad redovisning av startmånad för yrkeshögskolans program 2024.

⁸ Vid tillfället för denna delredovisning undersöker MYH, med stöd av SCB, hur många utbildningar de individer som söker fler än en utbildning söker. Uppgifterna kommer att redovisas i uppdragets slutredovisning.

⁹ Under perioden 2018–2023 beslutade myndigheten i genomsnitt om 35 500 nya platser per år i de ordinarie ansökningsförfarandena, vilket kan jämföras med i genomsnitt 20 800 nya platser per år 2012–2017.

¹⁰ Enligt 3 kap. 1 § p.4 förordning (2009:130) om yrkeshögskolan kan en sökande uppnå grundläggande behörighet genom svensk eller utländsk utbildning, praktisk erfarenhet eller på grund av någon annan omständighet som ger den sökande förutsättningar att tillgodogöra sig utbildningen.

¹¹ Bestämmelserna om "20-procentsregeln" finns i 3 kap. 4 § förordning (2009:130) om yrkeshögskolan.

1.2.2 Utmaningar med nuvarande hantering av ansökan och antagning inom yrkeshögskolan

Idag kan individer söka och bli antagna till ett obegränsat antal yrkeshögskoleutbildningar. Detta skapar utmaningar för individer, utbildningsanordnare och arbetsgivare i behov av kompetens från yrkeshögskolan.¹²

Nedan följer en sammanfattning av de största utmaningarna och dess konsekvenser.

Omfattande administration och försvårande planeringsförutsättningar för utbildningsanordnare

Dagens ansökningsprocess innebär att utbildningsanordnare inom yrkeshögskolan måste hantera varje ansökan manuellt i stor utsträckning. Anordnarna har inte tillgång till betygsdatabasen Beda¹³, vilket medför ett omfattande administrativt arbete med att begära in kompletteringar, i de fall det saknas underlag som styrker den sökandes behörighet.

Som konstaterats finns ingen central funktion inom yrkeshögskolan där sökande kan prioritera eller rangordna sina ansökningar. I antagningsprocessen kan utbildningsanordnare inte heller ta hänsyn till om studerande antagits till andra utbildningar då varje anordnare har egna system. Om en sökande har sökt flera utbildningar som den är behörig till ska denne enligt nuvarande reglering antas till varje utbildning, även om detta påverkar den sökandes möjligheter att i praktiken genomföra utbildningarna. För utbildningsanordnarna kan det leda till problem med att planera och genomföra utbildningarna.

Dagens hantering av ansökan och antagning till yrkeshögskolan innebär enligt myndighetens uppfattning omfattande administration och försvårande planeringsförutsättningar för utbildningsanordnarna.

Ineffektivt ansökningsförfarande för sökande till yrkeshögskolan

Sökande till yrkeshögskoleutbildningar behöver vända sig till respektive utbildningsanordnare med sin ansökan och bifoga de underlag som krävs för behörighetsbedömning och urval. Det finns ingen gemensam webbplats eller portal med yrkeshögskolans samlade utbud där sökande kan skicka in sina ansökningar till flera utbildningar samtidigt. Det saknas möjligheter att prioritera eller rangordna sina ansökningar.

Dokument som gymnasiebetyg och arbetsintyg fotograferas eller skannas, för att sedan laddas upp av sökande som bifogade filer i de system som anordnarna använder sig av. Det innebär att sökande till yrkeshögskolan kan behöva sammanställa och skicka in ansökningshandlingar till olika anordnare vid flera tillfällen, även om det rör utbildningar till liknande yrkesroller med samma behörighetskrav.

Eftersom det inte är möjligt att prioritera bland ansökningar kan vissa sökanden hamna på reservplats samtidigt som andra antas utan att ha för avsikt att påbörja eller fullfölja utbildningen. Det gör att sökande på reservplats riskerar att få ett antagningsbesked först efter att utbildningen har startat och med kort varsel behöver ta ställning till att påbörja utbildningen eller inte. Detta kan skapa problem, till exempel för den som söker en utbildning på annan ort och behöver ordna boende, eller för den som har ett jobb och måste ansöka om tjänstledighet. Sammantaget kan dagens ansöknings- och antagningsförfarande försvåra möjligheterna att antas till och påbörja en yrkeshögskoleutbildning.

¹² Se b la Framtidens yrkeshögskola (SOU 2023:31) och Riksrevisionens rapport Yrkeshögskolan – ambitioner, styrning och uppföljning (RiR 2021:13)

¹³ Den nationella betygsdatabasen Beda samlar in gymnasiala meriter från gymnasieskolor och komvux samt behörighetsintyg från folkhögskolor. Beda – nationella betygsdatabasen – Universitets- och högskolerådet (UHR)

Outnyttjade utbildningsplatser och ineffektivt användande av statsbidraget

Med nuvarande hantering av ansökan och antagning blir det svårt för utbildningsanordnare att avgöra vilka sökande som har för avsikt att faktiskt påbörja den utbildning de sökt. Detta leder bland annat till att:

- sökande tackar nej till en utbildning de blivit antagna till i ett sent skede
- studerande som blivit antagna inte är närvarande när utbildningen startar
- utbildningsplatser blir outnyttjade
- utbildningsanordnare i vissa fall ställer in utbildningsomgångar på grund av för få studerande.

Ytterst bidrar outnyttjade platser och inställda utbildningar till att arbetslivet får mindre av den kompetens de behöver och har efterfrågat i samband med att utbildningen beviljades av Myndigheten för yrkeshögskolan.

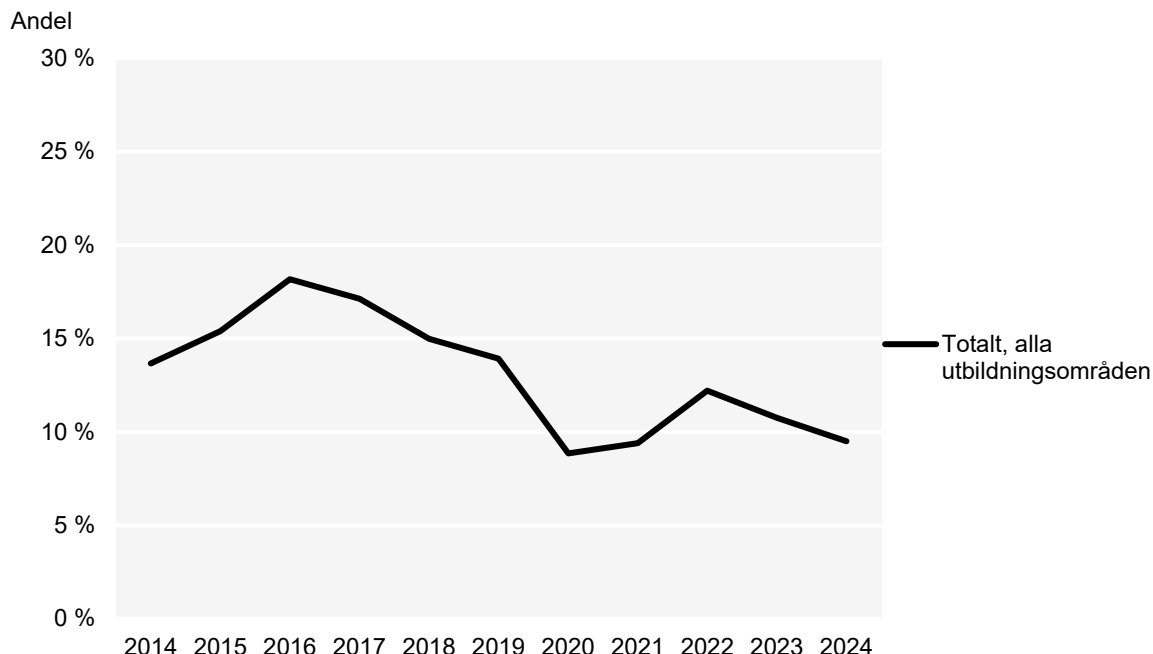
Idag händer det att studerande antas till och ibland också bedriver studier på flera utbildningar inom yrkeshögskolan. Av dem som läser flera, är det endast ett fåtal som examineras från flera. Det innebär att individer som påbörjar flera utbildningar ligger till grund för utbetalningar av statsbidrag, trots att de i praktiken saknar avsikt eller förutsättningar att fullfölja samtliga utbildningar till examen.

Samtidigt kompenserar många utbildningsanordnare för bland annat den här typen av avhopp, genom överintag. Anordnarna får dock inte några statliga medel för överintagen, då antalet finansierade årsplatser bestäms samtidigt som utbildningen beviljas plats i yrkeshögskolan. Detta förfarande kan resultera i att en utbildning genomförs med fler studerande än beslutet omfattar, med risk för sämre kvalitet.

På utbildningsomgångar med tänkt start 2024 fanns det totalt 35 600 platser att nyttja. Av dessa var det totalt 3 400 platser som inte nyttjades varav 900 på grund av att en del omgångar blev inställda och 2 500 på grund av underintag på startade omgångar. Andelen nyttjade platser vid start blev därmed 90,5 procent. Andelen outnyttjade platser vid start var 9,5 procent.¹⁴

¹⁴ Myndigheten för yrkeshögskolan. 2025. Statistisk årsrapport 2025.
<https://assets.myh.se/docs/publikationer/statistiska-arsrapporter/statistisk-arsrapport2025.pdf>.

Diagram 1. Outnyttjade platser vid start inom yrkeshögskolan, 2014–2024.

Notera: Inklusive platser på inställda utbildningsomgångar. Källa: MYH.

Det bör noteras att outnyttjade platser och inställda utbildningsomgångar inom yrkeshögskolan kan ha andra orsaker än sena avhopp, exempelvis för få behöriga sökande. Söktrycket till olika yrkeshögskoleutbildningar varierar. Vissa utbildningar har mer än tio ansökningar per utbildningsplats, medan andra har färre ansökningar än beviljade utbildningsplatser.

1.2.3 Befintligt system för antagning till universitet och högskolor (NyA)

Universitets- och högskolerådet (UHR) har till uppgift att biträda universitet och högskolor vid antagning av studenter och ansvara för ett samordnat antagningsförfarande.¹⁵ För denna uppgift används flera system, varav ett är NyA – antagningssystemet för högskolan. Lärosätena kan ansluta sig till NyA frivilligt. NyA har olika gränssnitt för olika användare såsom sökande och handläggare samt annan personal på UHR och lärosätena.

I antagningsprocessen inhämtar UHR även in uppgifter från andra system. Från Bada hämtas uppgifter om examina, slutbetyg och enstaka kurser från gymnasieskolan och kommunal vuxenutbildning. När det gäller akademiska meriter hämtas dessa från lärosätenas studiedokumentationssystem Ladok, medan högskoleprovsresultat hämtas från en databas som UHR har tillgång till.¹⁶

Genom webbplatserna antagning.se och universityadmissions.se, som har integrationer till NyA, går det att söka utbildningar vid alla svenska högskolor. Syftet med webbplatserna är att underlätta antagningen till universitet och högskolor i Sverige samt att informera om antagning.

¹⁵ 2 § förordningen (2012:811) med instruktion för Universitets- och högskolerådet.

¹⁶ Universitets- och högskolerådet, <https://www.uhr.se/digitalisering-for-universitet-och-hogskolor/digitala-tjanster-for-larosaten/antagningssystemet-nya/>.

Vissa delar av antagningsprocessen till högskolan är reglerade nationellt, medan andra delar är upp till respektive lärosäte att styra över. Lärosätena ansvarar för antagningen till sina egna högskoleutbildningar. Högskoleförordningen (1993:100) innehåller bestämmelser för antagning till universitet och högskolor som staten är huvudman för. Enligt samma förordning ska varje universitet och högskola besluta om en antagningsordning, där det ska beskrivas vilka föreskrifter som tillämpas kring bland annat ansökan, behörighet, urval och antagning.

Samordningen av antagningen till högskolor och universitet är komplex av flera skäl. Antagningen till högskolan och användandet av NyA som stöd i denna process, förutsätter samverkan mellan en rad olika aktörer: UHR, lärosätena, Sveriges universitets- och högskoleförbund (SUHF)¹⁷ och olika systemleverantörer. Lärosätena behöver följa samma tidsplaner och strukturera delar av sitt arbete på liknande sätt. Förändringar i regelverk, rekommendationer eller tekniska lösningar måste samordnas mellan berörda aktörer med god framförhållning inför ansökningsperioderna.

För att underlätta ansökan och antagning till högskolor och universitet har SUHF utfärdat rekommendationer till lärosätena om nationella ansökningsomgångar. Rekommendationerna avser antalet möjliga sökalternativ för den sökande, antal högskolepoäng en sökande maximalt kan bli antagen till (takvärde), anmälnings- och kompletteringstider för ansökan och antal urval.¹⁸

För att bidra till en likvärdig behörighetsbedömning och meritvärdering samordnar SUHF en arbetsgrupp som tar fram rekommendationer för behörighetsbedömning och meritvärdering av svenska och utländska betyg för antagning till högskolor och universitet. De rekommendationer och det stöd som SUHF tar fram nyttjas av högskolorna som stöd i antagningsarbetet och som underlag för lärosätenas antagningsordningar.

Rekommendationerna anger att en sökande kan anmäla sig till maximalt 12 utbildningar (20 utbildningar efter urval 2). Vidare kan en sökande bli antagen till max 45 högskolepoäng (hp) under en höst- eller vårtermin, vilket motsvarar 150 procent studietakt. Om en sökande blir antagen till 45 hp så stryks alla lägre prioriterade val i anmälan.¹⁹

För att kunna bli antagen till högskoleutbildning på grundnivå krävs grundläggande behörighet.²⁰ De nödvändiga kompetenserna för grundläggande behörighet kan även uppfyllas genom reell kompetens. När det är fler sökande till en högskoleutbildning på grundnivå än det finns platser sker ett urval. Det finns tre urvalsgrunder: betyg, högskoleprov och alternativt urval.²¹

När en sökande fått sitt antagningsbesked behöver personen svara ja för att behålla sin plats eller för att stå kvar som reserv. I ett andra antagningsbesked framgår om den sökande kommit in eller kvarstår som reserv. Den sökande följer sin anmälan under hela processen via "Mina sidor" som nås på antagning.se.

I utredningen om framtidens yrkeshögskola konstateras att begränsningarna i antalet ansökningsomgångar, antal sökalternativ och takvärden gemensamt bidrar till att underlätta administrationen och till att genomföra effektivare ansökningsomgångar för

¹⁷ SUHF tillvaratar universitetens och högskolornas intressen utåt och verkar inåt i frågor där samordning behövs. Idag är 38 universitet och högskolor medlemmar i SUHF på frivillig grund. <https://suhf.se/om-suhf/>.

¹⁸ SUHF. 2025. REK 2016:2 rev 5 Rekommendation för nationella ansökningsomgångar: tidsplaner, antal sökalternativ, takvärden samt antal urval (reviderad 2025-01-17), <https://suhf.se/publikationer/rekommendationer/>.

¹⁹ <https://www.antagning.se/sv/anmal-dig-sa-har/>.

²⁰ En sökande anses ha nödvändiga kompetenser för grundläggande behörighet till grundnivå om personen har examen från ett högskoleförberedande program eller yrkesexamen med godkänt betyg (lägst E) i svenska 2 och 3 alternativt svenska som andraspråk 2 och 3 och i engelska 6. Antagning till grundnivå – Universitets- och högskolerådet (UHR).

²¹ Urval till grundnivå - Universitets- och högskolerådet (UHR).

sökanden och lärosätena.²² I en granskning som publicerades våren 2025 bedömer Riksrevisionen att processen för antagningen till högre utbildning är välfungerande.²³

Samtidigt finns det utmaningar när det gäller antagningen till högskolan och NyA som system, till exempel när det gäller hur utvecklingsbehov omhändertas. Riksrevisionen konstaterar utmaningar i förvaltningen av NyA, särskilt angående samarbetet med lärosätena om hur olika utvecklingsarbeten planeras och prioriteras.²⁴

1.2.4 System för studiedokumentation inom yrkeshögskolan

Enligt 2 § förordningen (2011:1162) med instruktion för Myndigheten för yrkeshögskolan ska myndigheten svara för ett register över uppgifter om de studerande i utbildningarna inom yrkeshögskolan och i de utbildningar inom yrkeshögskolan som bedrivs som uppdragsutbildningar samt de studerandes studieresultat, betyg, examina och utbildningsbevis.

I förarbetena till lagstiftningen för yrkeshögskolan uttalades att de studerande bör omfattas av ett studiedokumentationssystem som innebär att studieresultat sparas och kan verifieras även om utbildningsanordnaren avvecklar sin verksamhet.²⁵ Vidare angavs att Myndigheten för yrkeshögskolan borde få i uppgift att samordna studiedokumentationen inom yrkeshögskolan genom att svara för ett register över uppgifter i enlighet med myndighetens instruktion.²⁶

Av 2 kap. 17 § förordningen (2009:130) om yrkeshögskolan följer att Myndigheten för yrkeshögskolan får meddela föreskrifter om att den ansvariga utbildningsanordnaren ska lämna uppgifter till myndigheten om de studerande och deras studieresultat, betyg och examina.

Sådana föreskrifter har meddelats genom Myndigheten för yrkeshögskolans föreskrifter (MYHFS 2023:4²⁷) om lämnande av uppgifter om studerande och studieresultat för utbildningar inom yrkeshögskolan samt om bilagan till examensbevis. MYHFS 2023:4 specificerar vilka uppgifter som utbildningsanordnare ska lämna om studerande och deras studieresultat, examen, vad examensbevis och utbildningsbevis ska innehålla samt när uppgifterna ska lämnas till myndigheten.

Sedan 2013 har myndigheten ett egenutvecklat system för studiedokumentation. Rapportering av uppgifter sker via Mina sidor, myndighetens digitala tjänst för utbildningsanordnare och som används för administration kopplad till utbildningarna.

Uppgifter från studiedokumentationssystemet

Myndigheten för yrkeshögskolans system för studiedokumentation saknar ett användargränssnitt för studerande. Det innebär att individer som avslutat en yrkeshögskoleutbildning, men som blivit av med dokumentationen av sina studieresultat och vill få en kopia av dessa, behöver vända sig till den utbildningsanordnare som anordnat utbildningen. Om utbildningsanordnaren har avvecklat sin verksamhet eller av andra orsaker inte har möjlighet att lämna ut uppgifterna, kan myndigheten ta fram den

²² Statens offentliga utredningar, SOU 2023:31 Framtidens yrkeshögskola – stabil, effektiv och hållbar s.104. <https://www.regeringen.se/contentassets/995fdff0970f4fb4a04aa28e5dcaf3e8/framtidens-yrkeshogskola-stabil-effektiv-och-hallbar-sou-202331.pdf>.

²³ Riksrevisionen. 2025. Urval till högskolan – urvalsgrunder, platsfördelning och tillämpning (RiR 2025:10), s. 50. <https://www.riksrevisionen.se/download/18.4e32cf9a1969f9a577d74b/1746442991389/RiR-2025-10-rapport.pdf>.

²⁴ Ibid.

²⁵ Regeringens proposition 2008/09:68 - Yrkeshögskolan, s. 61.

²⁶ Regeringens proposition 2015/16:198, En stärkt yrkeshögskola – ett lyft för kunskap, s. 29.

²⁷ Myndigheten för yrkeshögskolan. 2023. Myndigheten för yrkeshögskolans föreskrifter och allmänna råd (MYHFS 2023:4) om lämnande av uppgifter om studerande och studieresultat för utbildningar inom yrkeshögskolan samt om bilagan till examensbevis. <https://assets.myh.se/docs/lag-ratt/myhfs/myndigheten-for-yrkeshogskolans-foreskrifter-och-allmanna-rad-om-lamnande-av-uppgifter-om-studerande-och-studieresultat-for-utbildningar-inom-yrkeshogskolan.pdf>.

dokumentation som utbildningsanordnaren har rapporterat till myndigheten och lämna ut till den person som frågat efter uppgifterna.

Myndigheten för yrkeshögskolan får i genomsnitt 100 förfrågningar per månad om studieresultat, varav ungefär en fjärdedel kommer från tidigare studerande som vill ha sina egna uppgifter. Merparten av förfrågningarna gäller verifiering av studieresultat där majoriteten kommer från olika typer av rekryterings- eller säkerhetsföretag. Detta för att bland annat kunna kontrollera att de uppgifter om studieresultat eller examen som en individ hänvisar till är korrekta.

Andra användningsområden

Uppgifterna om studerande och studieresultat som lämnas av utbildningsanordnarna används även i Myndigheten för yrkeshögskolans administration av utbildningarna, i uppföljning och utvärdering, för framtagande av statistik och som underlag för rekvisition och utbetalning av statsbidrag.

1.2.5 Utmaningar med nuvarande studiedokumentationssystem inom yrkeshögskolan

Av betänkandet Framtidens yrkeshögskola framgår att utredningen bedömer att Myndigheten för yrkeshögskolans befintliga system för studiedokumentation saknar flera nödvändiga funktioner, samtidigt som det har olika begränsningar gällande den rättsliga och tekniska utformningen. Utmaningarna handlar bland annat om

- att uppgifter om examen riskerar försvinna då det inte finns någon regelmässig rapportering om examen från utbildningsanordnarna till myndigheten
- att användargränssnitt för studerande saknas
- bristande möjligheter att identifiera personer i systemet
- brist på systemstöd för vissa utbildningsformer/varianter
- att SDG-förordningen ställer nya krav på systemet.

Sedan utredningen lämnade sitt betänkande har myndigheten slutfört en översyn av hur utbildningsanordnare ska rapportera uppgifter om studerande, studieresultat och examen. Översynen resulterade i att Myndigheten för yrkeshögskolan utfärdade en ny föreskrift (MYHFS 2023:4) om lämnande av uppgifter om studerande och studieresultat för utbildningar inom yrkeshögskolan samt om bilagan till examensbevis, som trädde i kraft den 1 januari 2024. I föreskriften förtydligas vilka uppgifter som ska lämnas till myndigheten och när uppgifterna ska lämnas.

1.2.6 Befintligt system för studiedokumentation inom högskolan (Ladok)

Enligt 2 kap. 1 § i förordningen (1993:1153) om redovisning av studier m.m. vid universitet och högskolor ska varje högskola dokumentera uppgifter om studenter. Varje högskola ska föra ett studieregister och där ange uppgifterna individuellt för varje student. Varje lärosäte äger och ansvarar för innehållet i sitt eget register.

Ladok är ett nationellt system som ger universitet och högskolor stöd i utbildningsadministrativa processer, bland annat för att hantera sina studieregister. I Ladok kan lärosätena registrera studenters deltagande, resultat och examina. Ladokkonsortiet, som består av 41 svenska lärosäten, ansvarar för utveckling och drift av systemet Ladok.²⁸

Ladok som tekniskt system används av 41 lärosäten för en mängd olika utbildningsadministrativa uppgifter och för olika typer av rapportering och uppföljning av studieresultat. Ladok är alltså inte ett renodlat registerhanteringsverktyg, utan omfattar

²⁸ <https://ladokkonsortiet.se/vara-tjanster/systemet-ladok>.

stöd till olika administrativa processer vid lärosätena. Ett av användningsområdena avser dokumentation av uppgifter om studenter och det studieregister som varje högskola är ålagd att föra. Som system nyttjas Ladok av 27 000 lärare och administratörer samt 350 000 studenter. Personal på lärosäten registrerar och rapporterar uppgifter i de utbildningsadministrativa processerna. Studerande kan via Ladok följa information om sina egna studier och registrera sig till kurser samt ansöka om examen. Hur Ladok används i praktiken, liksom vilka funktioner som nyttjas, skiljer sig åt mellan lärosätena.²⁹

Ladok har funktioner för att verifiera intyg och bevis. Denna funktion kan nyttjas av både studenter som behöver dela examensbevis och andra målgrupper, som arbetsgivare, med intresse av att kontrollera ett examensbevis.

Den tekniska plattformen Ladok tillhandahölls tidigare av Verket för högskoleservice (VHS). När VHS upplöstes som myndighet kom verksamheten att drivas av Umeå universitet. För samordning av verksamheten har deltagande lärosäten ingått ett konsortialavtal.³⁰

Ladokkonsortiet är inte en juridisk person och inte heller en myndighet. Det har inte heller på något annat sätt rättssubjektivitet och saknar egen rättshandlingsförmåga. Konsortieformen är en ordning för samverkan och samordning. Konsortialavtalet reglerar formerna för denna samverkan. Det etablerar däremot inte någon självständig organisationsform där verksamheten bedrivs. All konkret verksamhet som förekommer inom ramen för Ladok bedrivs alltså av någon av de inblandade parterna. Innebörden i dagens arrangemang är i formell mening att Umeå universitet gentemot lärosätena har åtagit sig att sköta drift, förvaltning och utveckling av systemet Ladok.³¹ Konsortialavtalet reglerar ur detta perspektiv en gemensam ordning för samverkan mellan vart och ett av lärosätena och Umeå universitet.

1.3 Förstudiens syfte och mål

I enlighet med regeringsuppdraget är förstudiens mål att, beaktande de förslag som ligger i betänkandet *Framtidens yrkeshögskola – stabil, effektiv och hållbar* SOU 2023:31, ta fram förslag på hur systemen för ansökan och antagning samt studiedokumentation ska utformas för att uppnå de önskade nyttorna för individer, utbildningsanordnare och samhället i stort.

Förslagen ska utgå ifrån yrkeshögskolans behov och innefatta de systemtekniska, juridiska och verksamhetsmässiga förutsättningar som krävs för ett införande och en långsiktig förvaltning av systemen.

1.4 Avgränsningar och genomförande av uppdraget

Uppdraget handlar dels om ett gemensamt system för ansökan om att få gå en yrkeshögskoleutbildning och antagning av studerande till en sådan utbildning, dels ett nytt studiedokumentationssystem för yrkeshögskolan. Förstudien är avgränsad att initialt fokusera på yrkeshögskolans program, men Myndigheten för yrkeshögskolan ska undersöka hur systemen kan användas även för övriga utbildningar inom yrkeshögskolan och för de andra utbildningsformer som myndigheten ansvarar för.

Förstudien genomförs av en arbetsgrupp på Myndigheten för yrkeshögskolan. Inom ramen för förstudien sker dialog med andra myndigheter och aktörer, däribland Universitets- och högskolerådet (UHR), Statistiska centralbyrån (SCB), Centrala studiestödsnämnden (CSN), Myndigheten för digital förvaltning (Digg), Ladokkonsortiet samt utbildningsanordnare inom yrkeshögskolan.

²⁹ Uppgift från Ladok i april 2025.

³⁰ Konsortialavtal för Ladokkonsortiet 2023–2025.

³¹ Ibid.

Delredovisningen innehåller en analys och bedömning av om NyA kan användas som gemensamt system för ansökan till yrkeshögskolan på ett kostnadseffektivt sätt och om NyA kan möta yrkeshögskolans behov. Delredovisningen redogör även för vilka grundläggande funktioner systemen behöver fylla för yrkeshögskoleutbildningar.

Delredovisningen innehåller också en övergripande bild av förutsättningarna för att införa och långsiktigt administrera systemen, med utgångspunkt i systemtekniska, juridiska och verksamhetsmässiga perspektiv. Myndigheten för yrkeshögskolan uppmärksammar också vissa områden där myndigheten ser behov av ny eller förändrad reglering för att åstadkomma en mer effektiv och samordnad ansöknings- och antagningsprocess samt ett förstärkt studiedokumentationssystem.

I uppdragets slutredovisning kommer myndigheten bland annat redovisa vilka kostnader som krävs för utveckling av de föreslagna systemen, en tidsplan för det fortsatta arbetet och införandet av systemen samt förslag på förvaltning av systemen, inklusive kostnader för förvaltningen.

2 Förutsättningar för ett gemensamt system för ansökan och antagning inom yrkeshögskolan

I detta kapitel redogör Myndigheten för yrkeshögskolan övergripande för vilka förutsättningar som finns för att införa och långsiktigt administrera ett gemensamt system för ansökan och antagning inom yrkeshögskolan, utifrån systemtekniska, juridiska och verksamhetsmässiga perspektiv. I kapitlet redovisar myndigheten även vilka grundläggande funktioner som behöver finnas i ett gemensamt system för ansökan och antagning.

Ett gemensamt system för ansökan och antagning ska bidra till att syftet med yrkeshögskolan uppfylls, det vill säga att förse arbetsmarknaden med rätt kompetens. Detta är avhängigt att de sökande med bäst förutsättningar blir antagna och avslutar utbildningarna med godkända resultat så att de blir anställningsbara och kommer ut på arbetsmarknaden.

Arbetslivet är den främsta drivkraften bakom vilka yrkeshögskoleutbildningar som startar och hur de är upplagda. Ett viktigt syfte med systemet för ansökan och antagning behöver därför vara att minska antalet outnyttjade utbildningsplatser och inställda utbildningar så att arbetslivet inte går miste om viktiga rekryteringsmöjligheter.

Grundtanken är att det gemensamma systemet ska stödja de delar av ansöknings- och antagningsprocessen där det finns behov av ökad samordning, till exempel av gemensamma ansökningsperioder och bedömning av grundläggande behörighet när det gäller formella meriter. Samtidigt behöver ett gemensamt system för ansökan och antagning värna yrkeshögskolans särart. En grundläggande förutsättning är att det gemensamma systemet för ansökan och antagning ska utformas i riktning mot yrkeshögskoleförordningens bestämmelser för grundläggande behörighet, särskilda förkunskapskrav, urval och 20-procentsregeln.

I den tilltänkta processen är Myndigheten för yrkeshögskolans uppfattning att utbildningsanordnare även fortsatt bör ges möjlighet att göra överintag, det vill säga anta fler studerande än utbildningen beviljats platser för (utan att erhålla statsbidrag för överintagen). Myndigheten bedömer att en begränsning av möjligheten till överintag skulle innebära en betydande förändring för yrkeshögskolan och dess utbildningsanordnare. En sådan förändring förutsätter enligt myndighetens bedömning en större konsekvensutredning än vad som ryms inom ramen för uppdraget att genomföra denna förstudie.

I tillträdesprocessen är det i vissa fall särskilt viktigt att ta hänsyn till utbildningarnas specifika innehåll för att kunna avgöra vilka sökande som har bäst förutsättningar att tillgodogöra sig utbildningen. Inom yrkeshögskolan är det utbildningsanordnare, tillsammans med berört arbetsliv, som har sakkunskap om utbildningarna och dess innehåll. Av det skälet är det viktigt att moment som utformning av urvalsprocesser och bedömning av reell kompetens även fortsättningsvis hanteras av anordnarna i samråd med arbetslivet, när så krävs. Mot denna bakgrund bedömer myndigheten att det inte finns behov av ett systemstöd med standardiserade lösningar som omfattar samtliga delar av ansöknings- och antagningsprocessen. Vissa moment i processen kan behöva hanteras utanför det gemensamma systemet för att bättre möta utbildningsformens behov och syfte.

Som utredningen Framtidens yrkeshögskola konstaterar behövs ökad samordning av aktörerna i systemet för att uppnå effektivitet i ett gemensamt ansökningssystem. En sådan samordning krävs bland annat avseende gemensamma ansökningsomgångar inom yrkeshögskolan för att sökande ska kunna prioritera mellan olika utbildningar. Utöver förslagen i utredningen, konstaterar myndigheten att en ökad samordning även vid antagning kan bidra till positiva effekter för yrkeshögskolan. Ett gemensamt system för både ansökan och antagning stärker planeringsförutsättningarna för såväl

utbildningsanordnare som sökande och skapar bättre förutsättningar för ett effektivt nyttjande av statsbidraget.

Ökad samordning förutsätter systemtekniska lösningar, men också ett mer sammanhållet system för ansökan och antagning inom yrkeshögskolan i vidare mening, till exempel att:

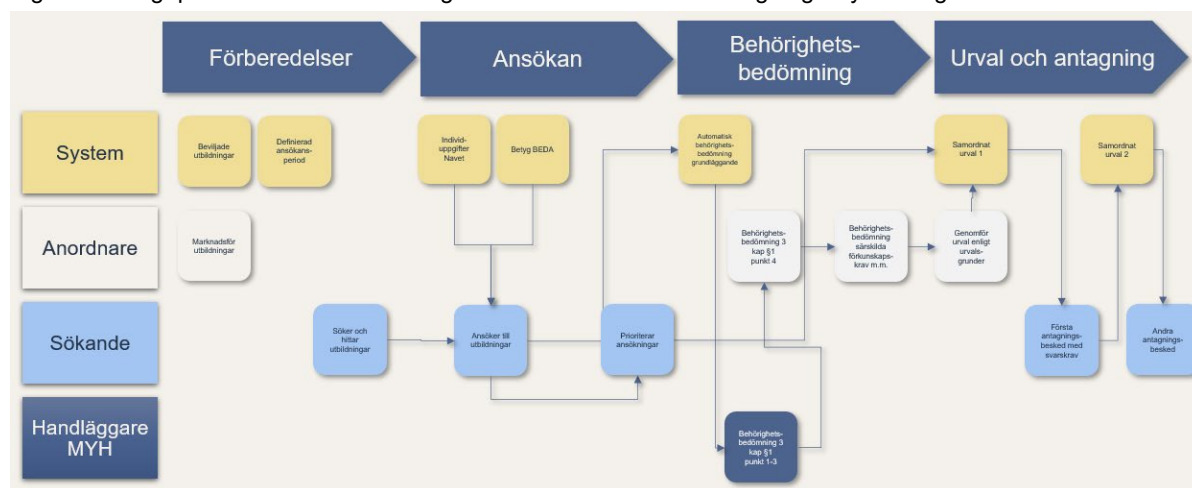
- Samtliga ansökningar till utbildningar som ges inom en viss tidsrymd ska göras i definierade ansökningsperioder, exempelvis två ansökningsperioder per år.
- Det ska finnas en begränsning i hur många utbildningar en sökande kan skicka in.
- Den sökande ska prioritera bland sina ansökningar till olika utbildningar.
- Antagningen ska göras med hänsyn till den sökandes prioriteringsordning och den studerande kan endast antas till ett begränsat antal utbildningar.

Dessa förändringar förutsätter att ansökningarna till utbildningarna görs beroende av varandra. Utfallet i en ansökningsprocess för en utbildning ska alltså vara beroende av om den sökande antas till en annan utbildning.

2.1 Övergripande process

I figur 2 illustreras den process som myndigheten föreslår som utgångspunkt i förstudien, för att åstadkomma ett gemensamt system för ansökan och antagning som kan realisera nyttorna med samordning samtidigt som yrkeshögskolans särart värnas.

Figur 2. Övergripande flödesschema för gemensam ansökan och antagning till yrkeshögskolan.

Notera: I bilaga 3 finns en större version av samma figur.

Processen består av följande steg:

1. **Förberedelser.** För att möjliggöra ett gemensamt system för ansökan och antagning behöver systemet innehålla grundläggande information som sökbara utbildningar och datum för ansökningsperioder.
2. **Ansökan.** I systemet ska individer kunna hitta och söka en eller flera utbildningar.
3. **Behörighetsbedömning.** När ansökan inkommit ska en bedömning av de grundläggande behörighetskraven och eventuella särskilda förkunskapskrav göras. Utbildningsanordnarna är ansvariga för behörighetsbedömningen, men

med stöd av systemet sker automatisk behörighetsbedömning avseende sökande som har avlagt en gymnasieexamen i gymnasieskolan eller inom kommunal vuxenutbildning, vars betyg finns i betygsdatabasen Beda. I den tilltänkta processen ska även handläggare på myndigheten stödja viss behörighetsbedömning av sökande. Det skulle till exempel kunna vara fall där den sökande hänvisar till formella meriter som inte finns tillgängliga i Beda.

4. *Urval*. De sökande som bedöms behöriga till utbildningen rangordnas i ett urval för att sedan genomgå ett samordnat urval där hänsyn tas till prioritering av sökta utbildningar samt maxgräns för antagning.

5. *Antagning*. När urvalet har genomförts fattas beslut om vilka sökande som antas till utbildningen. Den sökande behöver tacka ja eller nej till sin plats. Det ska finnas möjlighet för utbildningsanordnarna att hantera sena ansökningar och reservplatser.

2.1.2 Användargrupper

Det finns flera användargrupper för ett gemensamt system för ansökan och antagning till yrkeshögskolan. De primära användargrupperna är sökande, utbildningsanordnare och handläggare för samordnad behörighetsbedömning.

Sökande

2024 var antalet sökande till yrkeshögskolans program 104 500.

Utbildningsanordnare

2024 fanns 142 privata anordnare, 77 kommuner, fem regioner och tre statliga myndigheter (varav två är högskolor och universitet) som utbildningsanordnare av yrkeshögskolans program.³² Enligt regeringens uppdrag till Myndigheten för yrkeshögskolan ska ett krav för att få anordna en yrkeshögskoleutbildning vara att utbildningsanordnaren ansluter sig till det gemensamma systemet för ansökan och antagning.

Handläggare för samordnad behörighetsbedömning

I den tilltänkta processen för ansökan och antagning ska handläggare på Myndigheten för yrkeshögskolan stödja viss behörighetsbedömning av sökande.

2.2 Funktionalitet i ett gemensamt system för ansökan och antagning

I detta avsnitt identifierar Myndigheten för yrkeshögskolan viktig funktionalitet för att åstadkomma en samordnad process och ett gemensamt system för ansökan och antagning till yrkeshögskolan. Den tilltänkta processen är preliminär, liksom föreslagen funktionalitet, och kan komma att justeras i det fortsatta arbetet med förstudien. I flera delar av processen återstår arbete med hur processen och systemet ska utformas utifrån systemtekniska, juridiska och verksamhetsmässiga perspektiv.

2.2.1 Generella funktioner

Användningsområden för sökande, utbildningsanordnare och Myndigheten för yrkeshögskolan

Myndigheten bedömer att ett gemensamt system och en samordnad process för ansökan och antagning förutsätter ett it-system med inloggningslösningar som uppfyller juridiska och användarmässiga krav för såväl sökande som utbildningsanordnare och

³² Anordnare av pågående program under 2024.

myndigheten. Systemet behöver ha gränssnitt som uppfyller kraven på tillgänglighet för de olika målgrupperna. Det behöver också finnas möjlighet att ange olika behörigheter som påverkar vem som har åtkomst till vad i systemet.

För utbildningsanordnare bör det finnas funktionalitet för att administrera ansöknings- och antagningsprocessen och komplettera inhämtad information om sina utbildningar. Systemet behöver även möjliggöra nödvändig information och kommunikation mellan myndigheten, utbildningsanordnare och sökande.

Det bör vara möjligt med integrationer mellan ansöknings- och antagningssystemet och andra system som utbildningsanordnarna arbetar i, till exempel lärplattformar, system för urvalshantering eller annan utbildningsadministration, för att effektivisera ansöknings- och antagningsprocessen och minska risken för fel som beror på manuellt handhavande. Integrationerna bör utformas enligt någon form av standard inom utbildningsområdet, till exempel SS12000.³³

Systemet bör underlätta utbildningsanordnares lämnande av uppgifter om sökande till SCB, som är ansvarig myndighet för officiell statistik om yrkeshögskolan.³⁴ En fördel för enskilda utbildningsanordnare är om det också är möjligt att hämta ut uppgifter från systemet för det egna kvalitetsarbetet och i uppföljningen av sina ansöknings- och antagningsprocesser.

I systemet behöver det även finnas funktionalitet som underlättar myndighetens egen uppföljning av ansökan och antagning till yrkeshögskoleutbildningar.

2.2.2 Förberedelser inför ansökan

Med stöd av ett gemensamt system för ansökan och antagning ska individer kunna hitta och söka utbildningar via en gemensam portal eller webbplats som innehåller det samlade utbudet av yrkeshögskoleutbildningar. I den tilltänkta processen ska ansökningar till utbildningar som ges inom en viss tidsrymd göras i definierade och gemensamma ansökningsperioder för yrkeshögskolan. Det innebär att ansökningsperioder behöver definieras med datum för öppnande och avslut av ansökningsperioden. Det kommer även finnas behov av gemensamma datum för andra moment i ansöknings- och antagningsprocessen, till exempel när det gäller komplettering av underlag från sökande, behörighetsbedömning och urval, antagningsbesked och svar från sökande som erbjudits plats på utbildningen.

Ett införande av en maxgräns för hur många utbildningar en individ kan söka i kombination med ett krav på att sökande ska prioritera mellan sina ansökningar, har potential att effektivisera antagningsprocessen till yrkeshögskolan. Precis som utredningen om framtidens yrkeshögskola bedömer myndigheten att detta kan minska behoven av omfattande reservantagning, vilket i sin tur kan leda till besparingar i både tid och resurser för utbildningsanordnarna. Åtgärderna kan också minska antalet ansökningar till utbildningar som sökande i praktiken inte avser att påbörja, vilket ytterligare kan avlasta anordnarnas administrativa arbete i ansöknings- och antagningsprocessen.

Utifrån ett sökandeperspektiv ökar också möjligheten att så tidigt i ansöknings- och antagningsprocessen som möjligt erbjudas plats på den utbildning man vill gå. En lämplig

³³ Standarden SS 12000 är en överenskommelse om hur olika it-system ska kommunicera med varandra och hur data ska överföras från ett system till ett annat, på vilket sätt och hur den ser ut. Syftet med standarden är att underlätta överföring av information mellan de olika it-system som används inom skolans verksamhet. Inom skolväsendet rekommenderar Skolverket att skolorna ska använda standarden SS 12000.
<https://www.sis.se/standardutveckling/tksidor/tk400499/sistk450/ss-12000/>.

³⁴ I detta ansvar ingår till exempel den årliga undersökningen om sökande till yrkeshögskolan.
<https://www.scb.se/hitta-statistik/statistik-efter-amne/utbildning-samt-forskning-inom-hogskolan/eftergymnasial-yrkesutbildning/yrkeshogskolan/>.

maxgräns för antalet utbildningar en individ kan söka kommer att utredas vidare av myndigheten.

Ansökningsperioden ska även ha en maxgräns för hur många utbildningar en sökande kan antas till utifrån yrkeshögskolans syfte att svara mot arbetslivets behov av kompetens. Studerande som går flera utbildningar parallellt tar upp platser för individer som inte kunnat antas men annars skulle ha kunnat gå utbildningarna och blivit rekryterade till efterfrågade yrkesroller efter examen. Om studerande inte kan gå flera utbildningar samtidigt behöver de också prioritera vilken utbildning de ska påbörja och bedriva studier på, vilket i sin tur ökar sannolikheten att de examineras.

En begränsning av antalet utbildningar som en och samma sökande kan antas till har därför potential att öka examensgraden inom yrkeshögskolan. Det innebär att de utbildningsplatser som myndigheten beviljat skulle tillgängliggöras för fler individer än idag, vilket också skapar bättre förutsättningar för ett mer effektivt nyttjande av statsbidraget som avsätts för yrkeshögskolan. En lämplig maxgräns för antalet utbildningar en individ kan antas till kommer att utredas vidare av myndigheten.

2.2.3 Ansökan

Ett gemensamt system för ansökan och antagning behöver ha funktionalitet som gör att en individ kan hitta relevanta utbildningar och sedan skicka in sin ansökan via samma system.

Det ska även finnas funktionalitet för automatiserad inhämtning av gymnasimeriter från betygsdatabasen Beda. Det innebär att sökande ska kunna hämta in eventuella gymnasiebetyg från Beda innan de skickar in sin ansökan för att få sin grundläggande behörighet bedömd på ett mer effektivt sätt än idag.

Systemet ska ha en funktion för att inhämta relevanta uppgifter från Navet³⁵, som är Skatteverkets system för distribution av folkbokföringsuppgifter, förutsatt att den sökande är folkbokförd i Sverige. Detta för att säkerställa uppdaterade uppgifter om för- och efternamn hos den sökande samt eventuellt skyddade personuppgifter.

Den sökande ska rangordna sina ansökningar om personen söker fler än en utbildning. Hur den sökande rangordnar sina ansökningar har betydelse när antagningen genomförs. Systemet ska utgå från att den utbildning den sökande har som högsta prioritet är den utbildning som personen helst vill gå.

2.2.4 Grundläggande behörighetsbedömning

Samordnad behörighetsbedömning

Myndigheten för yrkeshögskolan bedömer att ett gemensamt system och en mer samordnad process för ansökan och antagning kan underlätta utbildningsanordnarnas bedömning av grundläggande behörighet. En koppling mellan ansöknings- och antagningssystemet och betygsdatabasen Beda kan stödja bedömningen av grundläggande behörighet hos de sökande som har avlagt en gymnasieexamen i gymnasieskolan eller inom kommunal vuxenutbildning. Detta förväntas effektivisera bedömningen av grundläggande behörighet för en stor majoritet av de sökande till yrkeshögskolans program.³⁶

I den tilltänkta ansöknings- och antagningsprocessen ska handläggare på Myndigheten för yrkeshögskolan (eller handläggare som arbetar på uppdrag av myndigheten) stödja viss behörighetsbedömning av sökande. Det skulle till exempel kunna vara fall där den sökande hänvisar till formella meriter i enlighet med 3 kap. § 1 p.1–3 förordning

³⁵ Navet – hämta uppgifter om folkbokföring | Skatteverket.

³⁶ Bland de sökande till yrkeshögskolan 2024 hade 96 procent gymnasial eller eftergymnasial utbildning som högsta utbildningsnivå. Källa: SCB.

(2009:130) om yrkeshögskolan (hädanefter YHF)³⁷, men som inte finns tillgängliga i Beda.

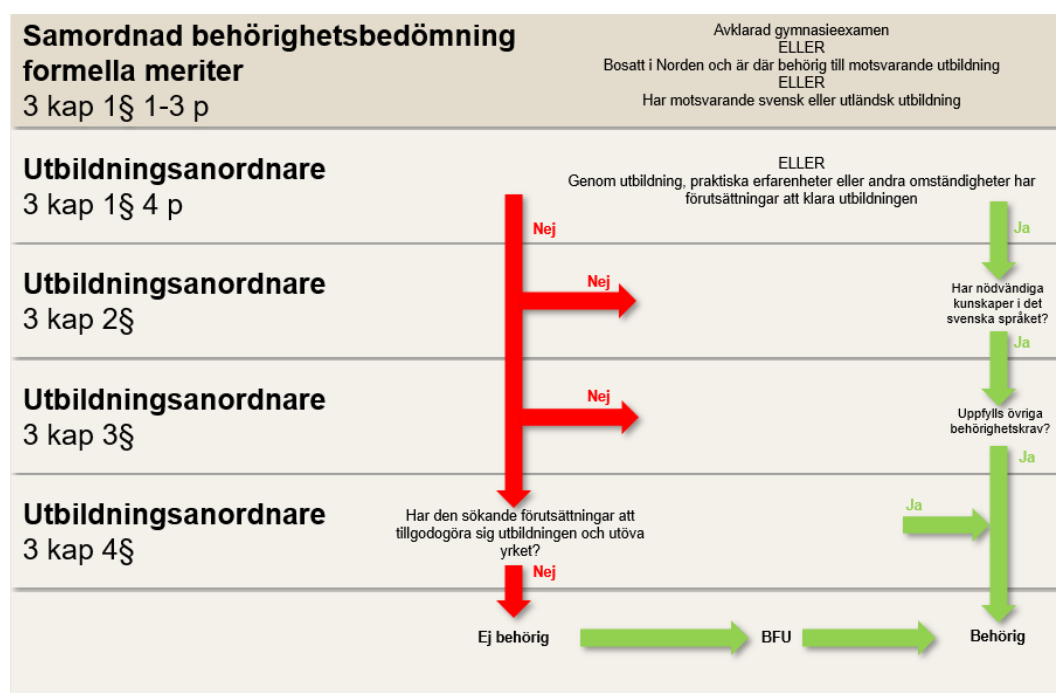
Via systemet behöver utbildningsanordnare ha möjlighet att följa den gemensamma behörighetsbedömningen i sina utbildningar för att få en tydlig bild av status i ansöknings- och antagningsprocessen.

Övrig behörighetsbedömning

Sökande som inte bedömts behöriga i ett första skede ska gå vidare till en ny bedömning av den sökandes behörighet enligt 3 kap. 1 § 4 och 2–4 §§ YHF. Det handlar alltså om sökande som inte avlagt en gymnasieexamen i gymnasieskolan eller inom kommunal vuxenutbildning.

Bedömning av särskilda förkunskapskrav genomförs av utbildningsanordnaren, som också handhar den praktiska bedömningen av om den sökande har reell kompetens som motsvarar grundläggande behörighet.

Figur 3. Förslag till process för behörighetsbedömning i ett gemensamt system för ansökan och antagning.

Behörighetsmodeller

För att systemet automatiskt ska kunna bedöma om en sökande är behörig, behöver det finnas modeller som beskriver vilka krav som gäller för grundläggande behörighet inom yrkeshögskolan. En behörighetsmodell är en uppsättning av sådana regler som beskriver vad en sökande måste uppfylla för att kunna bli antagen till en utbildning.

Gymnasieskolan i Sverige har genomgått ett antal reformer under åren vilket innebär att kraven för grundläggande behörighet till yrkeshögskolan varierar beroende på när den sökande avslutat sina gymnasiala studier. Detta behöver systemet för ansökan och

³⁷ Det vill säga om sökande som uppfyller någon av följande punkter:

1. har avlagt en gymnasieexamen i gymnasieskolan eller inom kommunal vuxenutbildning,
2. har en svensk eller utländsk utbildning som motsvarar kraven i 1,
3. är bosatt i Danmark, Finland, Island eller Norge och där är behörig till motsvarande utbildning.

antagning ta höjd för genom olika behörighetsmodeller som den sökandes formella meriter jämförs med. Detta så att systemet erbjuder stöd för att bedöma grundläggande behörighet hos den sökande oavsett vilken gymnasieform och vilket betygssystem som var gällande när den sökande avslutade sina gymnasiala studier.

I samband med ett eventuellt införande av ett system för ansökan och antagning behöver Myndigheten för yrkeshögskolan definiera de olika alternativ som finns för att uppfylla kraven för grundläggande behörighet inom yrkeshögskolan utifrån skolform och tidpunkt för den sökandes gymnasiala studier. Det ska sedan ligga till grund för de behörighetsmodeller som införs i systemet.

2.2.5 Urval

Myndigheten för yrkeshögskolan bedömer att systemet för ansökan och antagning bör ge stöd till hanteringen av urval av sökande i de delar som är gemensamma för alla sökta utbildningar, bland annat i de delar som avser de sökandes prioritering av utbildningar.

Om antalet platser inom en utbildning är mindre än antalet behöriga sökande, får ett urval göras. Vid urvalet får enligt 3 kap 1–4 §§ YHF en eller flera av följande urvalsgrunder användas: betyg, särskilt prov, tidigare utbildning och yrkeserfarenhet. I den tilltänkta processen för ett gemensamt system för ansökan och antagning ska sökandes prioritering av utbildning samt maxgränsen för hur många utbildningar en sökande kan antas till också tas hänsyn till i urvalet.

Lokalt urval

Den faktiska urvalsprocessen är tänkt att genomföras av utbildningsanordnarna, utanför systemet för ansökan och antagning, baserat på utbildningens urvalsgrunder. Efter att urvalsprocessen genomförts listar utbildningsanordnarna de behöriga sökande i en rangordning i systemet.

Samordnat urval

Efter att utbildningsanordnarna har rangordnat de sökande genomförs ett gemensamt urval. Urvalet ska då ta hänsyn till de sökandes prioritering samt maxgränsen för antagning (inklusive 20-procentsregeln), vilket resulterar i en uppdaterad lista över sökande som kan antas till utbildningen.

2.2.6 Antagning

Antagning avser det formella beslutet att anta de studerande till en utbildning och faller inom respektive utbildningsanordnares ansvar. I systemet för ansökan och antagning ska det finnas funktionalitet för automatiserade antagningsbesked, samt svar från sökande, baserade på det samordnade urvalet. Det ska även finnas funktionalitet för att stödja hanteringen av reservantagning, sen antagning och sökande som genomgått behörighetsgivande förutbildning.³⁸ Initialt bör maxtaget för antalet utbildningar en sökande kan antas till inte gälla för reservantagning eller sen antagning efter det sista samordnade urvalet.

2.2.7 Dokumentation och arkivering

I systemet för ansökan och antagning behöver det finnas funktioner som stödjer dokumentation och arkivering av ansöknings- och antagningsprocessen. Det omfattar de verksamhetshändelser som äger rum efter antagningen som långtidsbevarande av

³⁸ Syftet med behörighetsgivande förutbildning är att bredda vägen in till yrkeshögskolan och att ge den studerande kunskaper som motsvarar de krav på behörighet som är uppställda för den ordinarie yrkeshögskoleutbildningen. Enligt 10 § förordning (2017:13) om behörighetsgivande förutbildning inom yrkeshögskolan ska den som har genomgått en förutbildning med godkänt resultat antas till den ordinarie utbildning inom yrkeshögskolan som förutbildningen förbereder för.

uppgifter, uppgifter som sparas till senare antagning, överföring av uppgifter till studiedokumentationssystemet samt gallring av uppgifter.

2.3 Rättsliga förutsättningar för införande av ett gemensamt system för ansökan och antagning

I detta avsnitt beskrivs de rättsliga förutsättningarna samt regleringsbehov när det gäller införande av ett gemensamt system för ansökan och antagning. Förutsättningar och behov av författningsreglering beskrivs utifrån den tilltänkta process för ett gemensamt system för ansökan och antagning som redovisas i kapitel 2.

2.3.1 Reformens syfte och inriktning

Det övergripande syftet med samordning av antagningen är systemeffektivitet genom förbättrade planeringsförutsättningar för alla inblandade. Samordnad antagning kan bidra till att fler studerande fullföljer påbörjade utbildningar och till ett mer effektivt nyttjande av statsbidraget. Därigenom förväntas samordningen bidra till att det övergripande syftet med yrkeshögskolan uppfylls bättre: att fler individer med rätt kompetens kommer att stå till arbetsmarknadens förfogande.

En samordnad antagning antas också stärka rättssäkerheten. Det senare sker i första hand genom att kvaliteten i varje utbildningsanordnares antagning förbättras. Det samordnade urvalet bidrar endast i begränsad omfattning till en rättssäkrare process.

Sammantaget är den samordnade antagningen och ett gemensamt it-stöd en genomgripande strukturreform. Det är inte bara en administrativ förbättring eller effektivisering. För att uppnå syftet med reformen behövs ett helhetsgrepp över reglering och styrning av den samordnade antagningen.

Det är två typer av samordning som är aktuella:

- Materiell samordning.
- Administrativ samordning.

Den materiella samordningen avser tvingande samordning av utbildningsanordnarnas antagning. Den grundläggande ansvarsfördelningen ska vara densamma som idag, det vill säga att varje utbildningsanordnare självständigt ansvarar för antagning till de egna utbildningarna. Samtidigt ska nuvarande problem med den ordningen åtgärdas genom att utrymmet att antas till flera utbildningar begränsas.

I avsnitt 1.2.2 konstateras att det finns flera utmaningar med nuvarande hantering av ansökan och antagning inom yrkeshögskolan vilket idag leder till försvårade planeringsförutsättningar för utbildningsanordnare, outnyttjade utbildningsplatser och i vissa fall ett ineffektivt nyttjande av statsbidraget.

En av de identifierade lösningarna är att det ska vara möjligt att antas till ett begränsat antal utbildningar, vilket inte är möjligt med nuvarande reglering. Den grundläggande ansvarsfördelningen i antagningsprocessen är tänkt att bestå. Det är därför även fortsatt varje utbildningsanordnare som ansvarar för antagning till de egna utbildningarna.

Detta innebär att bland annat följande förändringar behöver göras i antagningsprocessen jämfört med hur den fungerar idag:

- Samtliga ansökningar till utbildningar som ges inom en viss tidsrymd ska göras i ett sammanhang.
- Den sökande ska prioritera sina ansökningar till olika utbildningar.
- Den sökande ska för varje antagningsperiod kunna antas till ett begränsat antal program inom yrkeshögskolan (utbildningar som är minst 100 YH-poäng) i det samordnade urvalet (gäller inte vid sen antagning eller reservhantering).

- Antagningen ska göras enligt den sökandes prioriteringsordning.

Dessa förändringar förutsätter ny och förändrad reglering. Det handlar bland annat om att ansökningar till utbildningarna ska göras beroende av varandra. Utfallet i en ansökningsprocess för en utbildning ska alltså vara beroende av om den sökande antas till en annan utbildning. En utbildningsanordnares urval av sökande behöver därför begränsas så att utbildningsanordnaren inte bara ska beakta den sökandes förutsättningar att tillgodogöra sig utbildningen, utan även om denne kan komma att antas till en annan utbildning (med stöd av den tilltänkta processen och systemet för ansökan och antagning). I avsnitt 2.3.3 specificeras behov av författningsändringar och reglering för att åstadkomma ett gemensamt system för ansökan och antagning.

Vidare ska samordningen genom gemensamt handläggningsstöd bidra till enhetligare bedömningar av sökandes meriter. Detta innebär en effektivisering samtidigt som det också bidrar till att stärka rättssäkerheten för de sökande.

Den administrativa samordningen avser samordning av praktiska förutsättningar för utbildningsanordnarnas antagning. Den administrativa samordningen innefattar tillhandahållande av stödfunktioner som används av utbildningsanordnare. Den omfattar också övergripande, gemensamma funktioner som behövs. Ett exempel på det är generell information om yrkeshögskolan, antagning med mera. Detta är sådana åtgärder som inte i sig är en del av varje utbildningsanordnares formella antagning. Det är inte självklart möjligt att dra en tydlig gräns mellan de två typerna av samordning.

Den administrativa samordning som aktualiseras omfattar i huvudsak:

- En gemensam ingång till information om utbildningar (bättre tillgång till information om utbildningar).
- Den sökande ska göra en samlad ansökan oavsett utbildningsanordnare.
- Den sökande ska lämna underlag en gång.
- Uppgifter från andra källor ska inhämtas en gång.
- Det ska finnas ett gemensamt systemstöd.

Det ska enligt regeringens uppdrag vara obligatoriskt för utbildningsanordnarna att använda sig av det gemensamma systemet. Systemet ska införas successivt och inledningsvis avse enbart program. Den obligatoriska användningen av systemet förutsätter därför en dynamisk styrning som bygger på att Myndigheten för yrkeshögskolan ansvarar för införandet och får befogenhet att föreskriva eller på annat sätt styra den obligatoriska anslutningen till systemet. Hur en sådan reglering kan utformas analyseras i förstudien. Myndigheten återkommer med förslag till utformning av regleringen.

2.3.2 Utbildningsanordnarnas och Myndigheten för yrkeshögskolans ansvar

När det gäller den grundläggande ansvarsfördelningen är utgångspunkten för den planerade ansöknings- och antagningsprocessen att varje utbildningsanordnare ansvarar för antagningen till de egna utbildningarna. Utbildningsanordnarnas ansvar ska alltså vara oförändrat i förhållande till vad som gäller idag. Den samordnade antagningen och det centrala systemstödet innebär inte att utbildningsanordnarnas ansvar övergår till Myndigheten för yrkeshögskolan.

I den tilltänkta processen har Myndigheten för yrkeshögskolan uppgifter av två slag. Myndigheten har en självständig roll i delar av processen, där myndigheten utför uppgifter som stödjer de andra aktörerna, men som myndigheten utför som ett eget uppdrag. Myndigheten tillhandahåller samlad information om utbildningsutbudet och en gemensam

ingång till ansökan. Myndigheten tillhandahåller också den tekniska plattformen för ansökan där den sökande i ett sammanhang lämnar sin ansökan till olika utbildningar.

Myndigheten för yrkeshögskolan har även en tilltänkt roll i att utföra uppgifter på utbildningsanordnarnas uppdrag. I de delar som avser bedömning och urval agerar myndigheten på uppdrag av utbildningsanordnarna. Detta stöd avser tillhandahållande av systemstöd inklusive automatiserade bedömningar av sökandes grundläggande behörighet. Även om systemet ska ge stöd för att genomföra och dokumentera ansöknings- och antagningsprocessen kommer vissa steg, exempelvis delar av urvalet, behöva hanteras av utbildningsanordnarna utanför systemet.

Enligt 4 kap. 2 § YHF ska ledningsgruppen för varje utbildning anta sökande till utbildningen. Beslut om antagning får enligt samma bestämmelse inte delegeras. Den planerade samordnade antagningen förutsätter bland annat att beslut om antagning i vart fall delvis fattas automatiserat. Det behöver därför ske en förändring så att ledningsgruppen ges möjlighet att delegera sin beslutanderätt alternativt att utbildningsanordnare får rätten att besluta om antagning av sökande.

Myndigheten för yrkeshögskolan bedömer att det inte finns några grundläggande skäl till att det inte bör vara möjligt för utbildningsanordnaren att fatta beslut om antagning av enskilda sökande. Det skulle förvisso innebära att ledningsgruppen förlorar sin rätt att anta sökande. Samtidigt ingår i ledningsgruppens ansvar att kvalitetssäkra antagningsprocessen och se till att denna genomförs på ett korrekt och ändamålsenligt sätt. I det fall beslut att anta sökande faller inom utbildningsanordnarens ansvar blir det därför särskilt viktigt att ledningsgruppen ser över de villkor som påverkar vilka sökande som antas, exempelvis vilka särskilda förkunskapskrav som tillämpas och hur urvalsprocessen utformas. Detta så att de enskilda utbildningarna har en tillträdesprocess som leder till att de sökande med bäst förutsättningar blir antagna och avslutar utbildningarna med godkända resultat, så att de sedan blir anställningsbara och kommer ut på arbetsmarknaden.

2.3.3 Behov av författningsändringar och annan reglering

En utgångspunkt är att ändamålsenlig författningsreglering bör utgå från de verksamhets- och samhällsbehov som regleringen ska uppfylla, i detta fall en mer effektiv och rättssäker ansöknings- och antagningsprocess till yrkeshögskolan. Regleringen bör begränsas till sådan som är nödvändig för att uppnå dessa syften. Regleringen bör inte i onödan kräva förändringar av existerande, välfungerande verksamheter.

En ändamålsenlig styrning genom reglering bör bidra till tydlighet avseende verksamhetsansvar och juridiskt ansvar. Den bör också ge förutsättningar för en tydlig finansiering. Dessa förutsättningar bör gälla också för hur förvaltningen organiseras och hur regeringen fördelar uppgifter till myndigheterna.

För att kunna uppnå syftet med en samordning krävs författningsändringar. Dagens reglering i YHF ger enligt Myndigheten för yrkeshögskolans bedömning inte ett rättsligt stöd för ett samordnat urval av det slag som förutsätts i regeringsuppdraget och som beskrivs i denna rapport. Det kommer därför att behövas författningsändringar i myndighetens instruktion och i YHF. Eventuellt behövs även ändringar i lagen (2009:128) om yrkeshögskolan (YHL).

Vissa behov av författningsreglering beskrivs i utredningen om framtidens yrkeshögskola. Där berörs framför allt författningsändringar som rör behandling av personuppgifter. Ett exempel är att det behövs ändringar i YHF som tillåter urval på andra grunder än den sökandes förutsättningar att tillgodogöra sig utbildningen. Om sökande ska antas till ett begränsat antal utbildningar behöver ett urval även kunna göras beroende av den sökandes prioritering av olika utbildningar som hen är behörig till. Det är inte möjligt enligt dagens reglering.

Den samordnade antagningen behöver styras av en samlad styrstruktur i form av ett ramverk. Detta ramverk ska uppfylla följande syften:

- Ge tydliga förutsättningar för antagningsprocessen.
- Säkerställa transparens i antagningsprocessen.
- Säkerställa tydlig ansvarsfördelning i antagningen till yrkeshögskoleutbildningar.
- Säkerställa att utfallet i varje enskilt fall blir korrekt.

Den slutliga utformningen av den samordnade antagningen kommer att behöva styras av styrmedel på alla nivåer:

- lag
- förordning
- myndighetsföreskrifter
- avtal och överenskommelser
- intern styrning inom Myndigheten för yrkeshögskolan
- rättsenligt utformade system och processer.

Regleringsbehoven rör i huvudsak tre materiella områden:

- antagning och urval
- behandling av uppgifter
- uppgiftsfördelning och ansvar för aktörer i systemet.

Behoven av författningsreglering analyseras inom ramen för förstudien. Utgångspunkten är att nödvändiga författningsändringar kan ske utan behov av lagändringar. Myndigheten återkommer i slutredovisningen med förslag till de författningsändringar som bedöms nödvändiga.

Behovet av en ordning med avtal mellan Myndigheten för yrkeshögskolan och anordnare bedöms vara viktigt. It-systemet behöver sättas upp så att det kan göra automatiserade bedömningar av grundläggande behörighet. Dessa bedömningar görs i systemet en gång. Det finns inga reella möjligheter för varje utbildningsanordnare att påverka utfallet av bedömningen. Samtidigt är det varje utbildningsanordnare som ansvarar för antagningen till de egna utbildningarna.

Uppsättning och styrning av systemet behöver därför organiseras på ett sådant sätt att utfallet av de automatiserade bedömningarna kan härledas till varje utbildningsanordnare. Myndigheten bedömer att det bör ske genom en förvaltningsorganisation som bygger på avtal mellan utbildningsanordnarna och myndigheten. Inom ramen för denna förvaltningsorganisation behöver utbildningsanordnarna gemensamt besluta om styrning och uppsättning av systemet, och vilka normer som ska tillämpas vid behörighetsbedömning och urval. En sådan förvaltningsorganisation kan delvis utformas efter förebild från den förvaltnings- och styrningsorganisation som finns för den samordnade antagningen till universitet och högskolor. Förvaltningen och styrningen måste dock utformas utifrån de särskilda krav och förutsättningar som gäller för yrkeshögskolan som utbildningsform.

En central uppgift i det fortsatta arbetet kommer att vara att utforma och förankra en sådan organisation för styrning och samordning av antagning till yrkeshögskoleutbildningar.

3 Förutsättningar för ett nytt studiedokumentationssystem för yrkeshögskolan

I detta kapitel redogör Myndigheten för yrkeshögskolan övergripande för vilka förutsättningar som finns för ett nytt studiedokumentationssystem för yrkeshögskolan samt vilka funktioner som behöver finnas i systemet.

Det övergripande syftet med ett förstärkt studiedokumentationssystem är att säkerställa att uppgifter om studerande och deras resultat från yrkeshögskolan finns kvar och är tillgängliga över tid.

Myndighetens utgångspunkt är att studiedokumentationssystemet inom yrkeshögskolan även fortsatt ska ses som en sammanställning av uppgifter om studerande och studieresultat för utbildningar inom myndighetens ansvarsområde. Utbildningsanordnarna ansvarar för att korrekta och kompletta uppgifter rapporteras in i systemet och Myndigheten för yrkeshögskolan ansvarar för riktigheten efter inrapportering samt bevarande. Detta så att de uppgifter som utbildningsanordnarna rapporterar till myndigheten inte förvanskas under bevarandet av studiedokumentationen. Ett alternativ som myndigheten undersöker i förstudien är därför om det är möjligt att utveckla och förstärka befintligt studiedokumentationssystem för yrkeshögskolan.

3.1 Funktionalitet i ett förstärkt studiedokumentationssystem

Ett förstärkt studiedokumentationssystem behöver ha inloggningslösningar som uppfyller juridiska och användarmässiga krav för såväl studerande som handläggare på myndigheten och hos utbildningsanordnare. Användarkonton och behörighetshantering behövs i olika nivåer för utbildningsanordnare, handläggare och systemadministratörer. Ett förstärkt studiedokumentationssystem för yrkeshögskolan ska kunna användas av studerande, utbildningsanordnare och handläggare på myndigheten.

Systemet behöver även ha en integration mot Navet (folkbokföringen)³⁹ för att säkerställa uppdaterade uppgifter om för- och efternamn samt skyddade personuppgifter.

Ett förstärkt studiedokumentationssystem förväntas förbättra förutsättningarna för rapportering av uppgifter om studieresultat och minska riskerna för fel som beror på manuellt handhavande. Därför är det viktigt med funktionalitet som möjliggör för utbildningsanordnare att integrera studiedokumentationssystemet med andra system, till exempel lärplattformar eller andra system för studiedokumentation. Integrationerna bör utformas enligt någon form av standard inom utbildningsområdet, till exempel SS12000.⁴⁰

Systemet bör även ha funktionalitet för att leverera uppgifter om studerande från studiedokumentationssystemet till SCB samt för myndighetens egen uppföljning.

3.1.1 Inrapportering av studerande och deras studieresultat

I ett förstärkt studiedokumentationssystem ska det ska vara möjligt för utbildningsanordnare att rapportera in antagna från ansöknings- och antagningssystemet som studerande när de har påbörjat utbildningen.

Utbildningsanordnare ska även kunna lägga till och uppdatera uppgifter om de studerande och deras studieresultat, examen samt datum för utfärdande av

³⁹ Navet är Skatteverkets system för distribution av folkbokföringsuppgifter till samhället.

⁴⁰ Standarden SS 12000 är en överenskommelse om hur olika it-system ska kommunicera med varandra och hur data ska överföras från ett system till ett annat, på vilket sätt och hur den ser ut. Syftet med standarden är att underlätta överföring av information mellan de olika it-system som används inom skolans verksamhet. Inom skolväsendet rekommenderar Skolverket att skolorna ska använda standarden SS 12000. Information om SS 12000:2020 – Svenska institutet för standarder, SIS.

examensbevis och/eller utbildningsbevis. Anordnare ska också ha möjlighet att söka fram och titta på inrapporterade uppgifter i systemet.

Systemet ska även utvecklas så att det är möjligt att använda det för studiedokumentation inom andra utbildningsformer som Myndigheten för yrkeshögskolan ansvarar för, även om dessa utbildningsformer initialt inte är anslutna till det gemensamma systemet för ansökan och antagning.

Även i fortsättningen kommer anordnarna ha behov av andra system för att administrera utbildningarna och hantera de studerandes studieresultat, till exempel för att kunna ansvara för behandlingen av personuppgifter enligt YHL.

3.1.2 Intern handläggning

För handläggare på myndigheten bör ett förstärkt studiedokumentationssystem ha funktionalitet för att kunna ta ut registerutskrifter avseende studerande och utbildningsomgångar samt följa upp utbildningsanordnarnas inrapportering av uppgifter. Ytterligare funktionalitet för Myndigheten för yrkeshögskolans handläggning undersöks vidare i förstudien.

3.1.3 Användargränssnitt för individer

Studerande samt tidigare studerande inom yrkeshögskolan ska ha möjlighet att ta del av sina studieresultat via systemet. Denna funktion bör implementeras som en registerutskrift i ett användargränssnitt, där både nuvarande och tidigare studerande enkelt kan få tillgång till sina resultat i en användarvänlig form.

3.1.4 Möjlighet att kontrollera uppgifter om studerandes studieresultat

Ett förstärkt studiedokumentationssystem behöver ha funktioner för att lämna ut studerandes studieresultat digitalt. Denna funktion ska kunna nyttjas även av andra målgrupper än studerande, som exempelvis arbetsgivare, med intresse av att kontrollera en tidigare studerandes studieresultat.

3.2 Rättsliga förutsättningar och regleringsbehov avseende ett förstärkt studiedokumentationssystem

I detta avsnitt beskrivs de rättsliga förutsättningarna samt regleringsbehov när det gäller utvecklingen av ett förstärkt studiedokumentationssystem. Förutsättningar och behov av författningsreglering beskrivs utifrån de beskrivningar och grundförutsättningar som anges i avsnitt 3.1.

3.2.1 Reformens syfte och inriktning

Ett förstärkt studiedokumentationssystem ska säkerställa att uppgifter om studerande och deras resultat från yrkeshögskolan finns kvar och är tillgängliga över tid. En studerande eller utbildningsanordnare i Sverige eller i någon av EU:s medlemsstater ska kunna söka och hitta tillförlitliga uppgifter om och bevis för genomförda utbildningar i Sverige. Hanteringen ska vara rättssäker och säkerställa en effektiv hantering av uppgifterna. Det ska även bidra till att specifika informationsresurser upprätthålls inom samhället.

Till skillnad från register som enbart är avsedda för att tillgängliggöras för allmänheten eller sådana som uppstår som en biprodukt av handläggning har studiedokumentationssystemet en dubbel funktion. Det är i första hand avsett för den studerande, för att säkerställa tillgång till uppgifter om utbildning och examen över tid, samtidigt som det fyller ett viktigt behov för andra aktörer i samhället som behöver kontrollera en individs studieresultat. De uppgifter som samlas in och som kommer att bevaras för framtiden i studiedokumentationssystemet är uppgifter som den studerande kan behöva för att kunna visa på vilka utbildningar och meriter individen har. Uppgifterna

kan också behövas för att underlätta utbildningsanordnares och arbetslivets bedömning av en studerandes behörigheter och genomgångna utbildningar.

Utöver ändamålen med anknytning till varaktighet och tillgänglighet över tid ska uppgifterna i systemet kunna användas för att uppfylla andra ändamål, till exempel som underlag för utbetalning av statsbidrag och för att följa upp och utvärdera myndighetens och utbildningsanordnarnas verksamheter. Det föreligger även ett behov av att myndigheten ska kunna skicka uppgifter om studerande från studiedokumentationssystemet till SCB för statistikändamål. Systemet bör därmed även innehålla funktionalitet och ha författningsstöd som möjliggör rutinmässiga uttag av de uppgifter som ska skickas till SCB.

I ett förstärkt studiedokumentationssystem ska det vara möjligt för utbildningsanordnare att rapportera in antagna från ansöknings- och antagningssystemet som studerande när de har påbörjat en utbildning. För att uppnå denna funktion bör det vara de aktörer som beslutar om antagning till utbildningarna och utfärdar betyg och utbildningsbevis som tillför uppgifterna i studiedokumentationssystemet.

3.2.2 Utbildningsanordnarnas respektive Myndigheten för yrkeshögskolans ansvar

När det gäller den grundläggande ansvarsfördelningen är utgångspunkten för det förstärkta studiedokumentationssystemet att varje utbildningsanordnare inom yrkeshögskolan ansvarar för att tillföra uppgifter om de studerande till registret, efter det att antagningen är slutförd och den studerande har registrerats på utbildningen. Utbildningsanordnarnas ansvar ska därmed vara oförändrat i förhållande till vad som gäller idag. Det tilltänkta förstärkta studiedokumentationssystemet innebär inte att utbildningsanordnarna överlåter något ansvar till Myndigheten för yrkeshögskolan gällande tillförande av uppgifter till systemet.

Uppgifter om behörighet och antagning kommer att överföras till registret från det samordnade ansöknings- och antagningssystemet. Eftersom myndighetens tilltänkta hantering av ansöknings- och antagningssystemet sker på uppdrag av utbildningsanordnarna bör det även i det här fallet vara utbildningsanordnarna som anses vara ansvariga för överföringen.

I den tilltänkta processen har Myndigheten för yrkeshögskolan en primär och övergripande uppgift. Myndigheten har ett självständigt ansvar för att svara för ett register över uppgifter om de studerande i utbildningarna inom yrkeshögskolan och i de utbildningar inom yrkeshögskolan som bedrivs som uppdragsutbildningar samt de studerandes studieresultat, betyg, examina och utbildningsbevis. Det innebär att myndigheten bestämmer vilka uppgifter som ska lämnas när det ske. Myndigheten har ansvar för att uppgiftslämnandet kan göras genom ett väl fungerande gränssnitt.

3.2.3 Behov av författningsförändringar och annan reglering

En utgångspunkt är att ändamålsenlig författningsreglering bör utgå ifrån de verksamhets- och samhällsbehov som regleringen avser att uppfylla, i detta fall ett förstärkt studiedokumentationssystem för yrkeshögskolan. Regleringen bör begränsas till sådan reglering som är nödvändig för att uppnå syftena och bör inte heller i onödan kräva förändringar av existerande och välfungerande verksamheter.

Ett förstärkt studiedokumentationssystem kommer enligt myndighetens bedömning att kräva författningsändringar och att en ny separat förordning införs. Dagens reglering i nuvarande förordning om yrkeshögskolan och myndighetens instruktion ger enligt myndighetens bedömning inte stöd för det förstärkta studiedokumentationssystem som förutsätts i regeringsuppdraget och som beskrivs i denna rapport. Därmed kommer det behövas ändring i förordningen om yrkeshögskolan samt ett införande av en ny förordning som ska innehålla föreskrifter om registret.

Genom att införa en ny separat förordning som reglerar utformningen av ett studiedokumentationsregister för yrkeshögskolan skapas det möjlighet att mer i detalj reglera frågor om bland annat, registrets ändamål, behandling av personuppgifter och andra aktörers ansvar och tillgång till registret. Med en separat förordning blir tydligare vad som gäller för registret och hur ansvaret för informationen i registret är fördelat mellan de aktörer som hanterar informationen i systemet.

I utredningen om framtidens yrkeshögskola identifieras ett behov av reglering av personuppgiftsbehandling inom ramen för studiedokumentation. Utredningen bedömer att Myndigheten för yrkeshögskolan bör föra ett studieregister och vara personuppgiftsansvarig för registret på samma sätt som idag.⁴¹ För att möjliggöra de syften om tillgänglighet och varaktighet som registret är tänkt att uppfylla ser myndigheten att omfattande författningsändringar behövs. Ett exempel är att varje utbildningsanordnare inom yrkeshögskolan bör ansvara för att tillföra uppgifter om de studerande till registret, efter det att antagningen är slutförd och den studerande har registrerats på utbildningen. På så sätt minskar risken att det finns kopior av uppgifterna på flera ställen.

Den slutliga utformningen av ett förstärkt studiedokumentationssystem kommer att behöva styras enligt följande:

- förordning
- myndighetsföreskrifter
- avtal och överenskommelser
- intern styrning inom Myndigheten för yrkeshögskolan
- rättsenligt utformade system och processer

Regleringsbehoven rör i huvudsak följande områden:

- dokumentation av studerandes studieresultat
- behandling av uppgifter
- uppgiftsfördelning och ansvar för aktörer i systemet
- tillgång till uppgifter
- bevarande av uppgifter

Behoven av författningsreglering analyseras inom ramen för förstudien. Utgångspunkten är att nödvändiga författningsändringar sker i förordningsform. Myndigheten avser att återkomma med de förslag till författningsändringar som behövs för att möjliggöra ett förstärkt studiedokumentationssystem.

⁴¹ SOU 2023:31, Framtidens yrkeshögskola, s. 312 ff.

4 Externa perspektiv på ett gemensamt system för ansökan och antagning samt ett förstärkt studiedokumentationssystem

Detta kapitel redogör för hur externa perspektiv och förväntningar på systemen omhändertagits i förstudien hittills. Myndigheten för yrkeshögskolan har påbörjat dialog med andra myndigheter och aktörer, däribland UHR, SCB, CSN, Digg, Ladokkonsortiet samt utbildningsanordnare inom yrkeshögskolan.

I det fortsatta förstudiearbetet kommer Myndigheten för yrkeshögskolan att utreda vilka krav på systemen som följer av lagstiftning på EU-nivå, som SDG-förordningen och eIDAS-förordningen. Myndigheten kommer även att undersöka hur systemen kan främja ökad datadelning och utgå från och använda de komponenter, det ramverk och den vägledning som tagits fram inom Ena – Sveriges digitala infrastruktur.

Utbildningsanordnare inom yrkeshögskolan

Till förstudien har det knutits en referensgrupp med utbildningsanordnare inom yrkeshögskolan, däribland representanter för Yrkeshögskoleförbundet och Almega utbildningsföretagen. Förstudien förväntas säkerställa kvalitet och användarnytta för utbildningsanordnare varför det är viktigt att förankra systemens utformning med denna målgrupp kontinuerligt under uppdragets genomförande.

Under den inledande fasen av förstudien har referensgruppen inkommit med synpunkter och inspel avseende behov och önskemål på systemen för ansökan och antagning samt studiedokumentation utifrån sina perspektiv som utbildningsanordnare och framtida användare av systemen.

När det gäller systemet för ansökan och antagning är ett starkt önskemål att det ska finnas funktionalitet för att stödja anordnarnas bedömning av grundläggande behörighet hos sökande. Detta förväntas minska det omfattande administrativa och manuella arbete som krävs vid behörighetsbedömning av varje sökande.

Flera utbildningsanordnare i referensgruppen har framfört att det är positivt med begränsningar i antalet utbildningar en individ kan ansöka och antas till, eftersom en del avhopp uppges bero på att studerande antas till och i vissa fall påbörjar flera utbildningar samtidigt. Likaså är referensgruppen positivt inställda till att låta sökande rangordna sina ansökningar till olika yrkeshögskoleutbildningar. Det kan ge anordnare en tydligare bild av vilka sökande som faktiskt har för avsikt att påbörja utbildningen och bespara tid och resurser som går åt till reservhantering i ett sent skede av antagningsprocessen eller till och med när utbildningen startat.

Vidare har referensgruppen framfört att kommunikationen mellan utbildningsanordnare och sökande är viktig att värna även om ett gemensamt system för ansökan och antagning införs. Det handlar till exempel om att kunna ge specifik information om utbildningar till sökande och att ha dialog med sökande som inte uppfyller de formella kraven för behörighet, men som kan bedömas behöriga utifrån reell kompetens. Samtidigt är ett medskick att det sannolikt kommer finnas behov av centrala supportfunktioner och användarstöd i systemet vid frågor från sökande.

När det gäller studiedokumentation är referensgruppen positiva till ett förstärkt system som är tillgängligt både för utbildningsanordnare och studerande. Det är önskvärt att studerande har tillgång till systemet och själva kan skriva ut sina studieresultat och betyg.

Ett annat önskemål handlar om att möjliggöra integrationer mellan studiedokumentationssystemet och anordnarnas egna system. Utifrån ett anordnarperspektiv efterfrågas sådan funktionalitet bland annat för att rapportera studieresultat och betyg till studiedokumentationssystemet på ett kontrollerat sätt.

Funktionalitet för att verifiera studieresultat och examen är också önskvärd, eftersom anordnarna får många frågor från arbetsgivare och andra aktörer om detta.

Universitets- och högskolerådet

Myndigheten för yrkeshögskolan har haft kontinuerlig dialog med UHR sedan förstudien inleddes. Utifrån uppdraget till Myndigheten för yrkeshögskolan har fokus i dialogen varit på om NyA kan användas som gemensamt system för ansökan till yrkeshögskolan på ett kostnadseffektivt sätt och om NyA kan möta yrkeshögskolans behov. En bedömning av om NyA kan användas för yrkeshögskolan redovisas i avsnitt 5.1.

Statistiska centralbyrån

Utredningen om framtidens yrkeshögskola menar att det bör övervägas om informationsöverföring till SCB, när det gäller uppgifter om sökande och studerande, kan automatiseras med stöd av systemen för ansökan och antagning samt studiedokumentation.⁴² Inom ramen för förstudien har Myndigheten för yrkeshögskolan inlett dialog med SCB, framför allt när det gäller funktionalitet i systemen för automatiserad leverans av statistik till SCB eller uttagsmöjligheter från systemen för detta ändamål. Formerna och de juridiska förutsättningarna för sådan leverans kommer att undersökas ytterligare i den fortsatta förstudien.

Digg

Myndigheten för yrkeshögskolan har påbörjat dialog med Myndigheten för digital förvaltning (Digg), dels i dess roll som ansvarig för den förvaltningsgemensamma digitala infrastrukturen, genomförandet av den reviderade eIDAS-förordningen och utveckling av en digital identitetsplånbok, dels i dess roll som nationell samordnare för SDG och ansvarig för utvecklingen av det tekniska systemet för gränsöverskridande automatiskt bevisutbyte, OOTS.⁴³

I utformningen av systemen avser Myndigheten för yrkeshögskolan nyttja befintliga digitala tjänster och de olika byggblocken i Ena – Sveriges digitala infrastruktur⁴⁴, där det är relevant. Det handlar till exempel om inhämtande av uppgifter från Navet, som är Skatteverkets system för distribution av folkbokföringsuppgifter till myndigheter, kommuner och regioner. Myndigheten för yrkeshögskolan ser även att Enas byggblock avseende auktorisation är relevant, då det omfattar digital infrastruktur och tjänster för att säkert och digitalt kunna auktorisera individer och organisationer.⁴⁵

Ladokkonsortiet

Inom ramen för förstudien har Myndigheten för yrkeshögskolan inhämtat information och synpunkter från Ladokkonsortiet, avseende högskolans studiedokumentationssystem Ladok.

Efter dialog med Ladokkonsortiet ser Myndigheten för yrkeshögskolan att flera funktioner i Ladok motsvarar det som önskas i ett förstärkt studiedokumentationssystem för yrkeshögskolan. Samtidigt bedömer Myndigheten för yrkeshögskolan att det skulle innebära stora utmaningar att ansluta yrkeshögskolan till Ladok, både juridiskt och systemtekniskt. Därför framstår det som mer fördelaktigt att vidareutveckla och förstärka det nuvarande studiedokumentationssystemet, som kan anpassas till yrkeshögskolans specifika behov.

⁴² SOU 2023:31, Framtidens yrkeshögskola – stabil, effektiv och hållbar, b la s.112 & 140.

⁴³ Tekniska systemet för gränsöverskridande automatiskt utbyte av bevis - OOTS | Digg

⁴⁴ Byggblock ska gå att använda av många för att stödja digital utveckling, till exempel för att bygga digitala tjänster mot slutanvändare eller utbyta information med en annan aktör. Byggblock | Digg.

⁴⁵ Auktorisation | Digg.

Utredningen om framtidens yrkeshögskola konstaterar ett antal övergripande skäl emot att använda Ladok för yrkeshögskolan.⁴⁶ Det handlar bland annat om att Ladok är komplext och utformat efter högskolornas behov och förutsättningar. Endast 20 procent av Ladoks funktionalitet bedöms kunna utnyttjas av yrkeshögskolan och att inkludera fler utbildningsformer skulle innebära svårigheter.

Användande av Ladok för yrkeshögskolans räkning skulle kräva en överföring av uppgifter från Myndigheten för yrkeshögskolans nuvarande system och för detta skulle ett särskilt konverteringssystem behöva byggas. Myndigheten bedömer att det skulle medföra höga kostnader.

Vidare har flera utredningar påvisat att den praktiska tillämpningen för högskolornas studiedokumentation genom Ladok inte stämmer överens med regelverket och därför påkallat en översyn.⁴⁷ Utredningen *Framtidens yrkeshögskola* konstaterar att denna utmaning skulle förstärkas vid användning av Ladok för yrkeshögskolans räkning, då majoriteten av yrkeshögskolans anordnare är enskilda utbildningsanordnare och privata aktörer.⁴⁸

I och med Myndigheten för yrkeshögskolans bedömning att NyA inte är lämpligt att använda för ansökan och antagning till yrkeshögskolan (se avsnitt 5.1), bedömer myndigheten också att incitamenten minskar för att använda Ladok som studiedokumentationssystem inom yrkeshögskolan. Detta eftersom kopplingen mellan NyA och Ladok som system är en viktig del i hanteringen av personuppgifter vid både antagning och studieadministrationen vid lärosäten.

I förstudien har Myndigheten för yrkeshögskolan inte identifierat några omständigheter som motsäger de utmaningar som lyfts fram i utredningen om framtidens yrkeshögskola. Myndighetens bedömning är att det i dagsläget inte finns förutsättningar att ansluta utbildningsanordnare inom yrkeshögskolan i Ladok. Däremot ser myndigheten att det finns anledning att, i en fortsatt dialog med Ladokkonsortiet, närmare undersöka de funktioner som utvecklats i Ladok. Det handlar till exempel om funktioner för att verifiera uppgifter om studerandes studieresultat.

Ett fortsatt utbyte av erfarenheter med Ladokkonsortiet kommer vara värdefullt både i förstudien och i ett kommande arbete med att förstärka befintligt studiedokumentationssystem för yrkeshögskolan.

Centrala studiestödsnämnden

Enligt uppdraget ska Myndigheten för yrkeshögskolan beakta andra myndigheters och organisationers behov av att inhämta information från studiedokumentationssystemet. En sådan myndighet är Centrala studiestödsnämnden (CSN). Utbildningsanordnarna inom yrkeshögskolan rapporterar uppgifter om utbildningarnas studietider och de studerande samt deras studieresultat till CSN. De uppgifter som anordnarna skickar till CSN ligger till grund för den studerandes rätt till studiestöd. Mot bakgrund av detta har Myndigheten för yrkeshögskolan påbörjat dialog med CSN om behoven av information från studiedokumentationssystemet. Denna dialog kommer att fortsätta under förstudien.

⁴⁶ SOU 2023:31, *Framtidens yrkeshögskola* – stabil, effektiv och hållbar, s. 137–139.

⁴⁷ Se till exempel SOU 2017:49, EU:s dataskyddsförordning och utbildningsområdet, s. 282 och SOU 2021:83, Belastningsregisterkontroll och avskiljande av studenter, s.178.

⁴⁷ Se till exempel SOU 2017:49, EU:s dataskyddsförordning och utbildningsområdet, s. 282 och SOU 2021:83, Belastningsregisterkontroll och avskiljande av studenter, s.178.

⁴⁸ SOU 2023:31, *Framtidens yrkeshögskola*, s.138.

5 Lösningsförslag

I detta kapitel redovisar Myndigheten för yrkeshögskolan lösningsförslag avseende ett nytt system för ansökan och antagning samt ett förstärkt studiedokumentationssystem för yrkeshögskolan. De föreslagna lösningarna kommer att ligga till grund för tidsplanen för det fortsatta arbetet och införandet av systemen samt för de förslag till förvaltning av systemen – inklusive kostnadsberäkningar – som myndigheten kommer att presentera i uppdragets slutredovisning.

5.1 Möjligheter att använda NyA som gemensamt system för ansökan till yrkeshögskolan

I förstudien ska Myndigheten för yrkeshögskolan undersöka om antagningssystemet för högskolan (NyA) även kan användas som ett gemensamt system för ansökan till yrkeshögskolan, utan påtagliga negativa konsekvenser för de universitet och högskolor som använder NyA. I denna del av uppdraget har myndigheten inhämtat information och synpunkter från UHR. Bedömningen av om NyA kan användas för yrkeshögskolans räkning har gjorts utifrån dialog med UHR.

UHR beskriver ansöknings- och antagningsprocessen inom universitet och högskolor enligt nedan⁴⁹:

- Den sökande kan hitta och anmäla sig till utbildningar via sajten antagning.se eller den engelskspråkiga systemsajten universityadmissions.se.
- När anmälan gjorts hämtar systemet NyA gymnasiebetyg och akademiska meriter från den nationella betygss databasen Beda och från högskolorna. Antagningshandläggare på Universitets- och högskolerådet och på högskolorna granskar, registrerar och bedömer de sökandes meriter.
- Systemet kan sedan maskinellt bedöma behörighet och räkna fram ett meritvärde utifrån behörighetsmodeller och meritvärderingsmodeller i systemet.
- När samtliga sökande blivit bedömda kan systemet placera de behöriga sökande som antagna eller reservplacerade, medan obehöriga sökande blir strukna. Antagning, reservplacering och strykning sker i två maskinella urval.
- De antagna och reservplacerade sökande skickas därefter till högskolornas studieadministrativa system Ladok.

I dagsläget finns inga siffror på hur många individer som söker till en högskoleutbildning och en yrkeshögskoleutbildning samma termin så nyttan av en gemensam ingång eller ansökansportal för högskolan och yrkeshögskolan är svår att bedöma.

NyA innehåller i princip all teknisk funktionalitet som är önskvärd för yrkeshögskolans del, från det att sökande hittar och anmäler sig till utbildningar, till det att sökande antas till utbildningarna. NyA innehåller även annan funktionalitet, varav delar är specifik för högskolans behov och inte aktuell för ett gemensamt system för ansökan och antagning till yrkeshögskolan. Det handlar till exempel om beräkning av meritvärde för olika urvalsgrupper och skillnader i bestämmelserna om grundläggande behörighet och särskilda förkunskapskrav.

5.1.1 Bedömning av om NyA kan användas som gemensamt system för ansökan till yrkeshögskolan

Myndigheten för yrkeshögskolans bedömning, som gjorts i samråd med UHR, är att NyA inte kan användas som gemensamt system för ansökan till yrkeshögskolan på ett ändamålsenligt och kostnadseffektivt sätt. Myndigheten för yrkeshögskolans och UHR:s

⁴⁹ NyA – antagningssystem för högskolan – Universitets- och högskolerådet (UHR).

gemensamma uppfattning är att NyA inte kan möta yrkeshögskolans behov utifrån rådande förutsättningar. Att inkludera en expanderande utbildningsform, med över 200 utbildningsanordnare, i det utvecklingsarbete som pågår kring NyA skulle sannolikt medföra stora utmaningar.

Nedan redovisar myndigheten de viktigaste motiven till bedömningen att NyA inte är lämpligt att använda för ansökan och antagning till yrkeshögskolan.

5.1.2 Begränsade möjligheter till utveckling av NyA

NyA utvecklades i början av 2000-talet och har vidareutvecklats kontinuerligt därefter. Att systemet har förbättrat antagningsprocessen för lärosätena har konstaterats vid flertalet tillfällen, till exempel av utredningen *Framtidens yrkeshögskola* och i en nyligen genomförd granskning av Riksrevisionen⁵⁰. Av Myndigheten för yrkeshögskolans dialog med UHR i förstudien framgår dock att systemet har en stor teknisk skuld och att förvaltningskostnaderna är höga.

Det finns en grundläggande skillnad mellan yrkeshögskoleutbildningar och utbildningar i högskolan avseende bestämmelserna om grundläggande behörighet och särskilda förkunskapskrav. I pågående förstudie bekräftar även de yrkeshögskoleanordnare som myndigheten haft dialog med, att behoven kring ansökan och antagning skiljer sig åt mellan yrkeshögskolan och högskolan. Ett av perspektiven som lyfts fram är att yrkeshögskoleutbildningar kan behöva en högre grad av flexibilitet i ansöknings- och antagningsprocessen än vad NyA stödjer i dagsläget. Inom yrkeshögskolan finns till exempel inga definierade terminer eller gemensamma start- eller slutdatum för utbildningarna. Det är också en stor variation mellan utbildningarna när det gäller andra förutsättningar som särskilda förkunskapskrav och urvalsgrunder.

Då NyA är framtaget för högskolesektorn är lärosätena den primära målgruppen för systemet. Redan idag bedömer Riksrevisionen att det finns brister i hur olika utvecklingsarbeten i NyA prioriteras och planeras samt hur lärosätenas behov tillgodoses. Av Riksrevisionens granskning framgår också att lärosätena behöver hantera delar av antagningsprocessen manuellt, då NyA saknar systemstöd för vissa situationer.⁵¹

Det pågår just nu ett arbete med att ta fram en tydligare modell för samverkan mellan UHR och lärosätena. Riksrevisionen konstaterar att det är viktigt att detta arbete kommer till stånd för att skapa en bättre samverkan kring utvecklingen av NyA.⁵² Idag finns 227 utbildningsanordnare inom yrkeshögskolan, vars behov kopplat till ansöknings- och antagningsprocessen skiljer sig åt jämfört med lärosätenas. Att även yrkeshögskolans behov ska tas omhand i utvecklingsarbetet kring NyA innebär sannolikt ännu större utmaningar inom området.

Baserat på de behov av funktionalitet som identifierats för ett gemensamt system för ansökan och antagning till yrkeshögskolan är Myndigheten för yrkeshögskolans och UHR:s gemensamma bedömning att det skulle krävas stora tekniska anpassningar av NyA för att göra det möjligt att hantera ansökan och antagning också till yrkeshögskoleutbildningarna. På grund av detta och att systemet också innehåller mer funktionalitet än det finns behov för vad gäller yrkeshögskolan är bedömningen att det inte skulle vara kostnadseffektivt att anpassa systemet för ett införande eller ur ett förvaltningsperspektiv.

⁵⁰ Riksrevisionen har granskat systemet för urval till högskoleutbildningar. Resultatet av granskningen presenterades i en rapport som publicerades under våren 2025.
<https://www.riksrevisionen.se/download/18.4e32cf9a1969f9a577d74b/1746442991389/RiR-2025-10-rapport.pdf>.

⁵¹ Ibid, s. 51.

⁵² Ibid, s. 62.

5.1.3 Problem med förordningsregleringen av NyA

Personuppgiftshanteringen i NyA regleras delvis i förordningen (1993:1153) om redovisning av studier m.m. vid universitet och högskolor. Förordningen är föråldrad och svårtillämpad. Detta har konstaterats av utredningen *Framtidens yrkeshögskola*. Tillämpningsproblemen med förordningen har också belysts i en rapport från Universitetskanslersämbetet (UKÄ).⁵³ UHR, som ansvarar för NyA och stödet till den samordnade antagningen, har analyserat regleringen i förordningen och påvisat tillämpningsproblem och brister i regleringen.⁵⁴

Om NyA skulle användas som systemstöd för antagning till yrkeshögskolan, skulle regleringen i studiedokumentationsförordningen förvisso inte bli tillämplig på den personuppgiftsbehandling som avser antagning till yrkeshögskolan. I praktiken skulle dock den regleringen bli styrande för hur systemet skulle kunna användas för antagning till yrkeshögskolan. De tillämpningsproblem som finns skulle därför komma att påverka även antagningen till yrkeshögskolan.

Myndigheten för yrkeshögskolan bedömer att det skulle innebära ett större och mer omfattande regleringsbehov att ansluta en ytterligare utbildningsform till NyA jämfört med att utveckla ett nytt och eget ansöknings- och antagningssystem för yrkeshögskolan. Ett anslutande av yrkeshögskolan till NyA skulle sannolikt kräva både ny och ändrad reglering som sträcker sig bortom de regelverk som gäller specifikt för yrkeshögskolan.

5.1.4 Förvaltning och styrning av NyA

Förvaltningen av NyA sköts inom ramen för en komplicerad förvaltningsorganisation. Denna syftar till att säkerställa att systemet sätts upp på så sätt att det uppfyller författningskrav på antagningen till universitet och högskolor. Förvaltningsorganisationen omfattar i praktiken inte bara UHR och lärosätena, utan även SUHF. Förvaltningen omfattar både styrning av uppsättningen av systemet och utveckling av detta.

Förvaltningsorganisationen för NyA är helt uppbyggd utifrån de behov som finns hos universitet och högskolor. Att anpassa denna förvaltningsorganisation till yrkeshögskolans behov skulle förmodligen bli mycket svårt. En viktig fråga att ta ställning till skulle vara hur utbildningsanordnare inom yrkeshögskolan – eller en representativ företrädare för dessa – skulle kunna inkluderas i det förvaltningsforum som idag samlar universitet och högskolor. Detta väcker frågor om representation och organisatoriska strukturer, särskilt med tanke på att yrkeshögskolan utgörs av ett varierande utbildningsutbud och en stor mångfald av utbildningsanordnare, med en verksamhet som till stor del är beroende av hur årliga ansökningsomgångar faller ut. Till skillnad från högskolesektorn finns det heller ingen central aktör inom yrkeshögskolan som kan fungera som en samlande röst, motsvarande den roll som SUHF spelar för universitet och högskolor.

5.1.5 Konsekvenser för högskolor och universitet som använder NyA samt yrkeshögskolan

I tidigare avsnitt konstateras att det finns utmaningar när det gäller utveckling av NyA i förhållande till behoven hos högskolor och universitet. I Riksrevisionens granskning av urvalet till högskolan uppger en del lärosäten att de saknar insyn i utvecklingen av NyA, och att de inte får något gehör för sina utvecklingsförslag. En del lärosäten uppfattar att utvecklingen av NyA går för långsamt. Riksrevisionen konstaterar att "samverkan med lärosätena om det nationella antagningssystemet NyA uppvisar brister".⁵⁵

⁵³ Universitetskanslersämbetet, Översyn av förordningen (1993:1153) om redovisning av studier m.m. vid universitet och högskolor.

⁵⁴ UHR, Reglering av antagningstjänsten, dnr 1.1.1-00437-2024, 2024-04-10.

⁵⁵ Riksrevisionens rapport Urval till högskolan – urvalsgrunder, platsfördelning och tillämpning (RiR 2025:10), s.51, s.57.

I det fall yrkeshögskolan skulle anslutas till NyA behöver planerade och önskvärda utvecklingsbehov för högskolesektorn hanteras med hänsyn till de resurser och kostnader som ett anslutande av yrkeshögskolan skulle medföra, där varierande behov hos över 200 utbildningsanordnare behöver beaktas. Myndigheten ser att en risk med att använda NyA även för yrkeshögskolan är att de utvecklingsbehov i NyA som lärosätena påtalat får stå tillbaka. Det skulle kunna påverka antagningen till högskolan negativt.

För Myndigheten för yrkeshögskolans del skulle möjligheterna att anpassa NyA efter yrkeshögskolans utveckling, samt övriga utbildningsformer som myndigheten ansvarar för, kunna bli begränsade jämfört med ett system som utvecklas och förvaltas i egen regi. Myndigheten bedömer att det finns bättre förutsättningar att värna den flexibilitet som kännetecknar yrkeshögskolan i ett egenutvecklat system, jämfört med att ansluta utbildningsformen till ett befintligt system som tagits fram utifrån förutsättningar inom högskolan och behoven hos lärosätena.

5.1.6 Möjligheter att återanvända funktionalitet i NyA

Även om bedömningen är att NyA inte kan användas som ett gemensamt system för ansökan och antagning till yrkeshögskolan på ett effektivt sätt finns det funktionalitet i NyA som sannolikt kan återanvändas eller användas som modell för motsvarande funktioner i ett system i Myndigheten för yrkeshögskolans egen regi. Inom ramen för förstudien sker dialog mellan Myndigheten för yrkeshögskolan och UHR om vilka funktioner det kan röra sig om.

Riksrevisionen har också konstaterat att lärosätena i huvudsak tycker att UHR:s samordning och organisation av antagningsförfarandet fungerar bra.⁵⁶ Myndigheten för yrkeshögskolan ser att det finns goda skäl till fortsatt erfarenhetsutbyte med UHR, inför ett eventuellt införande av ett gemensamt system för ansökan och antagning till yrkeshögskolan.

5.2 Nytt och egenutvecklat system för ansökan och antagning till yrkeshögskolan

Myndigheten för yrkeshögskolan bedömer att den mest ändamålsenliga lösningen för en gemensam ansöknings- och antagningsprocess till yrkeshögskolan är att Myndigheten för yrkeshögskolan får ansvar för en samordnad antagning och utvecklar ett system för ansökan och antagning.

Ett uppdrag till Myndigheten för yrkeshögskolan om att införa ett nytt, eget ansöknings- och antagningssystem för yrkeshögskolan skulle möjliggöra utveckling av en mer samordnad process och ett system som svarar mot regelverk, behoven hos användarna i systemet samt utbildningsformens syfte i stort. Myndigheten delar bedömningen i utredningen om framtidens yrkeshögskola att myndigheten har goda förutsättningar att kravställa och samordna ett system så att yrkeshögskolans samlade behov tillvaratas. Ett system i myndighetens egen regi kan utvecklas med yrkeshögskolans flexibilitet och särart i beaktande.

Om myndigheten får ett uppdrag som medför att stödja utbildningsanordnare och ansvara för ett ansöknings- och antagningssystem skulle det innebära en servicefunktion gentemot enskilda anordnare som inte återfinns bland myndighetens nuvarande uppgifter. Myndigheten kommer att analysera hur ansvar för utveckling och förvaltning av ett eget system skulle påverka den egna verksamheten och organisationen. Det handlar dels om påverkan på befintliga arbetssätt och processer, dels om hur myndigheten behöver utveckla verksamheten till följd av ett eventuellt införande av ett gemensamt system för ansökan och antagning i myndighetens egen regi samt ett förstärkt studiedokumentationssystem.

⁵⁶ Urval till högskolan – urvalsgrunder, platsfördelning och tillämpning (RiR 2025:10) s.50.

Eftersom det ska vara ett krav att ansluta sig till systemet för att anordna yrkeshögskoleutbildning kommer behoven av systemstöd från privata aktörer sannolikt minska. Samtidigt är utgångspunkten i förstudien inte att utveckla ett heltäckande system för hela ansöknings- och antagningsprocessen. Därav bedömer myndigheten att det kan uppstå fortsatta behov av systemstöd från privata leverantörer utifrån den tilltänkta processen. Det skulle till exempel kunna handla om stöd för att hantera urvalsprocesser och tekniska lösningar för att möjliggöra integrationer till andra system som används för att administrera utbildningarna.

5.3 Ett förstärkt studiedokumentationssystem för yrkeshögskolan

Myndigheten för yrkeshögskolans planerade riktning för det fortsatta arbetet är att vidareutveckla och förstärka befintligt studiedokumentationssystem för yrkeshögskolan, med myndigheten som systemägare samt ansvarig för förvaltning och utveckling. Myndigheten bedömer att detta är det mest lämpliga ur ett kostnads- och verksamhetsmässigt perspektiv, snarare än att utveckla ett helt nytt studiedokumentationssystem eller att ansluta yrkeshögskolan till Ladok.

Det övergripande syftet med ett förstärkt studiedokumentationssystem är att säkerställa att uppgifter om studerande och deras resultat från yrkeshögskolan finns kvar och är tillgängliga över tid. Myndigheten ser att ett fortsatt ansvar för förvaltning och utveckling av systemet för studiedokumentation, liksom systemet för ansökan och antagning, ger myndigheten goda möjligheter att samordna och utveckla systemen i förhållande till varandra.

Myndigheten ser också att flera pågående utvecklingsarbeten på myndigheten kan tas vidare inom ramen för ett arbete med att förstärka befintligt studiedokumentationssystem. Till exempel behöver ett förstärkt studiedokumentationssystem ha en integration mot Skatteverkets tjänst Navet (folkbokföringen) för att säkerställa uppdaterade uppgifter om för- och efternamn hos de studerande samt skyddade personuppgifter. Genom att inhämta och använda information från Navet i stället för att förlita sig på anordnarens uppgifter, som hanteringen varit tidigare, skapas en ökad rättssäkerhet för de studerande som berörs och minskar risken att skyddade personuppgifter felaktigt lämnas ut. Myndigheten arbetar redan med lösningar för att använda Navet som grund för sitt register över studerande. Det arbetet kan tas vidare på ett naturligt sätt i utvecklingen av ett förstärkt studiedokumentationssystem.

6 Framåtblick

I denna delredovisning har Myndigheten för yrkeshögskolan presenterat vilka funktioner systemen för ansökan och antagning samt studiedokumentation behöver fylla för yrkeshögskolan. Myndigheten har också gjort en analys och bedömning av om NyA kan användas som gemensamt system för ansökan till yrkeshögskolan på ett kostnadseffektivt sätt och om NyA kan möta yrkeshögskolans behov.

I den fortsatta förstudien kvarstår flera viktiga delar att analysera och undersöka när det gäller hur systemen ska utformas, däribland

- fortsatt utredning av ändrad och ny reglering för att möjliggöra de funktioner som ingår i myndighetens förslag på utformning av systemen för ansökan och antagning samt studiedokumentation
- krav utifrån SDG-förordningen och eIDAS-förordningen
- fortsatt utredning av behov av funktionalitet i systemen, så att de blir användarvänliga, tillgänglighetsanpassade, kostnadseffektiva och säkra
- hur systemen kan användas även för övriga utbildningsformer som myndigheten ansvarar för
- påverkan på myndighetens befintliga processer och it-stöd
- tidplan och kostnader för utveckling av systemen
- förslag på finansieringsmodell för framtida drift och förvaltning av systemen
- förslag på organisatoriska förändringar, nya arbetssätt och resursbehov på myndigheten för framtida drift och förvaltning av systemen
- risk- och konsekvensanalys av lösningsförslag avseende samtliga intressenter.

Den dialog som påbörjats med olika externa aktörer och myndigheter som berörs av systemen, kommer att fortsätta under förstudien. För att utforma och dimensionera vissa funktioner i systemen pågår även dialog med SCB för att få tillgång till fördjupad statistik om sökande till yrkeshögskolan.

De delar som kvarstår att analysera och utreda i förstudien kommer att presenteras i uppdragets slutredovisning den 15 december 2025.

7 Referenslista

Europeiska kommissionen. <https://digital-strategy.ec.europa.eu/sv/policies/discover-eidas>

Europeiska kommissionen. https://single-market-economy.ec.europa.eu/single-market/single-digital-gateway_en

Förordning (2017:13) om behörighetsgivande förutbildning inom yrkeshögskolan

Förordning (2009:130) om yrkeshögskolan

Förordning (2011:1162) med instruktion för Myndigheten för yrkeshögskolan

Förordning (2012:811) med instruktion för Universitets- och högskolerådet

Lag (2009:128) om yrkeshögskolan

Ladokkonsortiet. *Information om systemet Ladok*, <https://ladokkonsortiet.se/vara-tjanster/systemet-ladok>

Ladokkonsortiet. *Konsortialavtal-Ladokkonsortiet*, <https://ladokkonsortiet.se/wp-content/uploads/2022/11/KONSORTIALAVTAL.pdf>

Myndigheten för digitala medier. Information: *Ena – Sveriges digitala infrastruktur (byggblock)*, <https://www.digg.se/styrning-och-samordning/ena---sveriges-digitala-infrastruktur/byggblock>

Myndigheten för yrkeshögskolan. 2025. *Statistisk årsrapport 2025*.
<https://assets.myh.se/docs/publikationer/statistiska-arsrapporter/statistisk-arsrapport2025.pdf>

Myndigheten för yrkeshögskolan. 2023. *Myndigheten för yrkeshögskolans föreskrifter och allmänna råd (MYHFS 2023:4) om lämnande av uppgifter om studerande och studieresultat för utbildningar inom yrkeshögskolan samt om bilagan till examensbevis*.
<https://assets.myh.se/docs/lag-ratt/myhfs/myndigheten-for-yrkeshogskolans-foreskrifter-och-allmanna-rad-om-lamnande-av-uppgifter-om-studerande-och-studieresultat-for-utbildningar-inom-yrkeshogskolan.pdf>

Myndigheten för yrkeshögskolan. 2016. *Myndigheten för yrkeshögskolans föreskrifter om studiedokumentation (MYHFS 2016:8)*.

Proposition 2008/09:68, *Yrkeshögskolan*.
<https://www.regeringen.se/contentassets/395dd58a4a784c99a351924a44c94fe0/yrkeshogskolan-prop.-20080968>

Proposition 2015/16:198. *En stärkt yrkeshögskola – ett lyft för kunskap*.
<https://www.regeringen.se/contentassets/afe2fd83716b4f539114cd7544657cc2/en-starkt-yrkeshogskola--ett-lyft-for-kunskap-prop.-201516198.pdf>

Regeringen. 2025. *Regeringsbeslut om uppdrag till Myndigheten för yrkeshögskolan att genomföra en förstudie om ett gemensamt system för ansökan och ett nytt studiedokumentationssystem*. *uppdrag-till-myndigheten-for-yrkeshogskolan-att-genomfora-en-forstudie-om-ett-gemensamt-system-for-ansokan-och-ett-nytt-studiedokumentationssystem.pdf*

Riksrevisionen. 2021. *Yrkeshögskolan - ambitioner, styrning och uppföljning (RiR 2021:13)*.
https://www.riksrevisionen.se/download/18.2008b69c18bd0f6ed3f29872/1619708189531/RiR%202021_13%20Anpassad.pdf

Riksrevisionen. 2025. *Urval till högskolan – urvalsgrunder, platsfördelning och tillämpning (RiR 2025:10)*. *Urval till högskolan – urvalsgrunder, platsfördelning och tillämpning (RiR 2025:10)*

Skatteverket, Information: *Navet – hämta uppgifter om folkbokföring*,
<https://skatteverket.se/offentligaaktorer/informationsutbyte/navethamtauppgifteromfolkbokforing.4.18e1b10334ebe8bc80001754.html>

Statens offentliga utredningar, SOU 2023:31. 2023. *Framtidens yrkeshögskola – stabil, effektiv och hållbar*.
<https://www.regeringen.se/contentassets/995fdff0970f4fb4a04aa28e5dc3e8/framtidens-yrkeshogskola-stabil-effektiv-och-hallbar-sou-202331.pdf>

Statens offentliga utredningar, SOU 2017:49. 2017. *EU:s dataskyddsförordning och utbildningsområdet*.
<https://www.regeringen.se/contentassets/f800d03de7fc4ee189db78cf1348cfcf/eus-dataskyddsförordning-sou-201749.pdf>

Statens offentliga utredningar, SOU 2021:83. 2021. *Belastningsregisterkontroll och avskiljande av studenter*.
<https://www.regeringen.se/contentassets/b014225e50ac4f249984ec1d0bb56ac1/belastningsregisterkontroll-och-avskiljande-av-studenter-sou-202183/>

Svenska institutet för standarder. *Samlad information om standarden SS 12000*,
<https://www.sis.se/standardutveckling/tksidor/tk400499/sistk450/ss-12000/>

Sveriges universitets- och högskoleförbund. 2025. *Rekommendation för nationella ansökningsomgångar: tidsplaner, antal sökalternativ, takvärden samt antal urval (reviderad 2025-01-17)*. REK-2016-2-rev-5-Rek-for-nationella-antagningsomgangar_Dnr-061-16.pdf

Universitetskanslersämbetet. 2023. *Slutredovisning av ett regeringsuppdrag: Översyn av förordningen (1993:1153) om redovisning av studier m.m. vid universitet och högskolor*.
<https://www.uka.se/download/18.39b2375718c8add599a3a44/1703149854166/En%20>

Universitets- och högskolerådet. 2024. *Reglering av antagningstjänsten*, dnr 1.1.1-00437-2024, 2024-04-10.

Universitets- och högskolerådet. Information: *Beda – nationella betygss databasen*
<https://www.uhr.se/digitalisering-for-universitet-och-hogskolor/digitala-tjanster-for-larosaten/betygsdatabasen-beda/>

Universitets- och högskolerådet. Information: *NyA – antagningssystem för högskolan*
<https://www.uhr.se/digitalisering-for-universitet-och-hogskolor/digitala-tjanster-for-larosaten/antagningssystemet-nya/>

Universitets- och högskolerådet. Information: *Urval till grundnivå* Urval till grundnivå - Universitets- och högskolerådet (UHR)

Universitets- och högskolerådet. *Information om anmälan till högskolan*.
<https://www.antagning.se/sv/anmal-dig-sa-har/>

Bilaga 1: Exempel på tillträdesprocess inom yrkeshögskolan enligt nuvarande regelverk

En utbildning planeras

1. En utbildning planeras av utbildningsanordnare tillsammans med berört arbetsliv.
2. Utbildningsanordnare och berört arbetsliv överväger om särskilda förkunskapskrav behövs för att tillgodogöra sig utbildningen. Sådana krav ska vara nödvändiga för att den studerande ska kunna tillgodogöra sig utbildningen.⁵⁷
3. Planering av hur behörighet utifrån reell kompetens⁵⁸ ska bedömas inklusive vilka urvalsgrunder som bäst mäter individens förmåga att tillgodogöra sig utbildningen.

En utbildning ska starta

4. Utbildningsanordnaren gör en tidplan för tillträdesprocessen.
5. Information till sökande publiceras.
6. Utbildningsanordnaren tar emot ansökningar och bekräftar mottagandet samt ber om komplettering av ansökan vid behov.
7. Utbildningsanordnaren bedömer om den sökande är behörig och dokumenterar behörighetsbedömningarna.
8. Om utbildningen har fler behöriga sökande än platser genomför utbildningsanordnaren ett urval och dokumenterar hur detta har skett.
9. Utbildningsanordnaren lämnar beslutsunderlag till ledningsgruppen. Beslutsunderlaget ska visa behörighetsbedömning och poäng i urval för alla sökande.
10. Utbildningsanordnaren sammankallar ledningsgruppen till beslut om antagning av studerande.
11. Utbildningsanordnaren skickar antagningsbesked till sökande.

Efter antagning

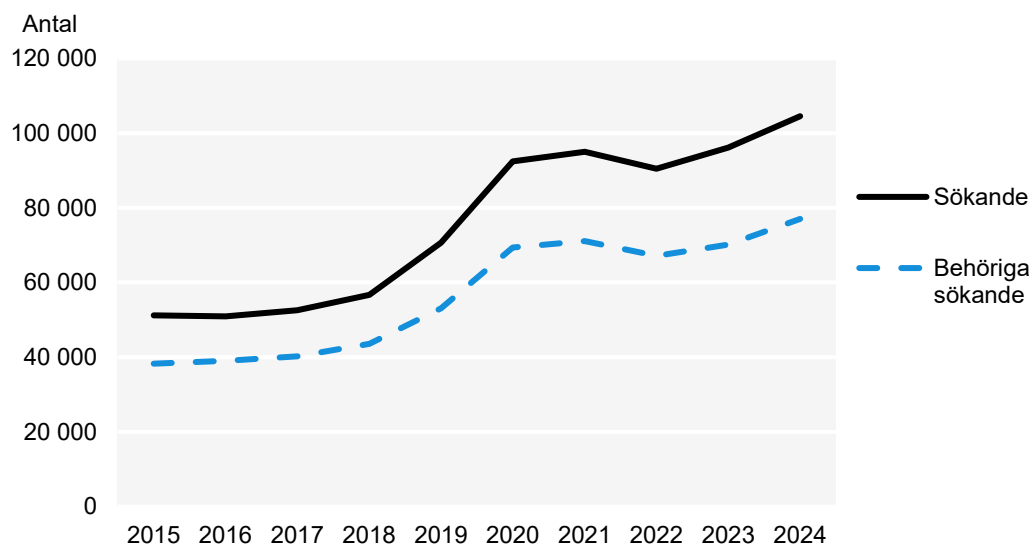
12. Utbildningsanordnaren utvärderar tillträdesprocessen tillsammans med ledningsgruppen.
13. Eventuell revidering av tillträdesprocessen inför kommande utbildningsomgång.

⁵⁷ Kraven får avse kunskaper från en eller flera kurser i gymnasieskolans nationella program eller motsvarande kunskaper. Om det finns särskilda skäl får kraven på särskilda förkunskaper även avse yrkeserfarenhet och andra kunskaper om de är av betydelse för utbildningens speciella inriktning eller det yrkesområde som utbildningen förbereder för.

⁵⁸ Av de sökande till yrkeshögskolans program 2024 bedömdes 9 800 behöriga utifrån reell kompetens, vilket motsvarade 13 procent av samtliga behöriga sökande.

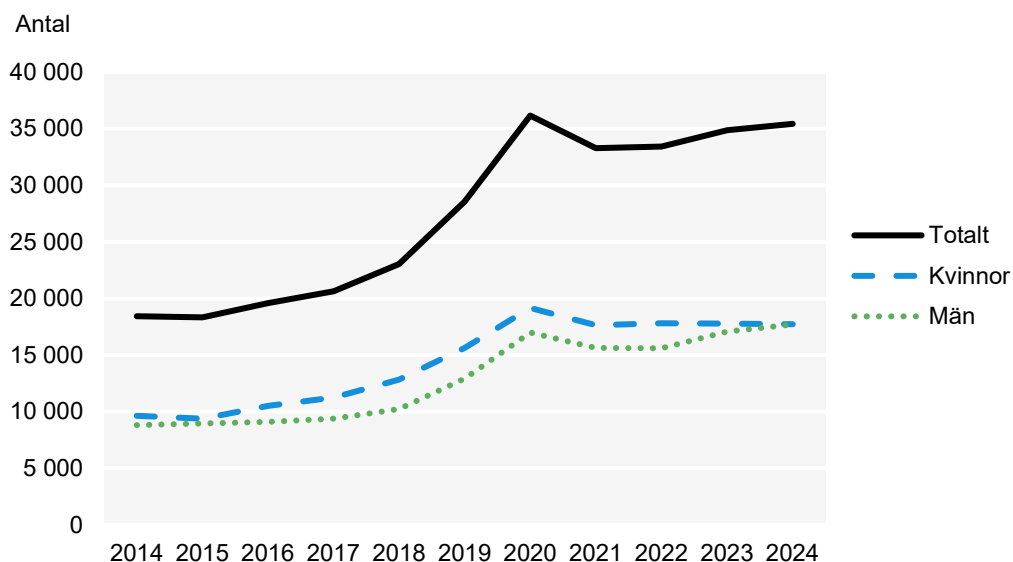
Bilaga 2: Statistik om sökande och studerande inom yrkeshögskolan

Diagram 1. Sökande och behöriga sökande till program inom yrkeshögskolan, 2015–2024

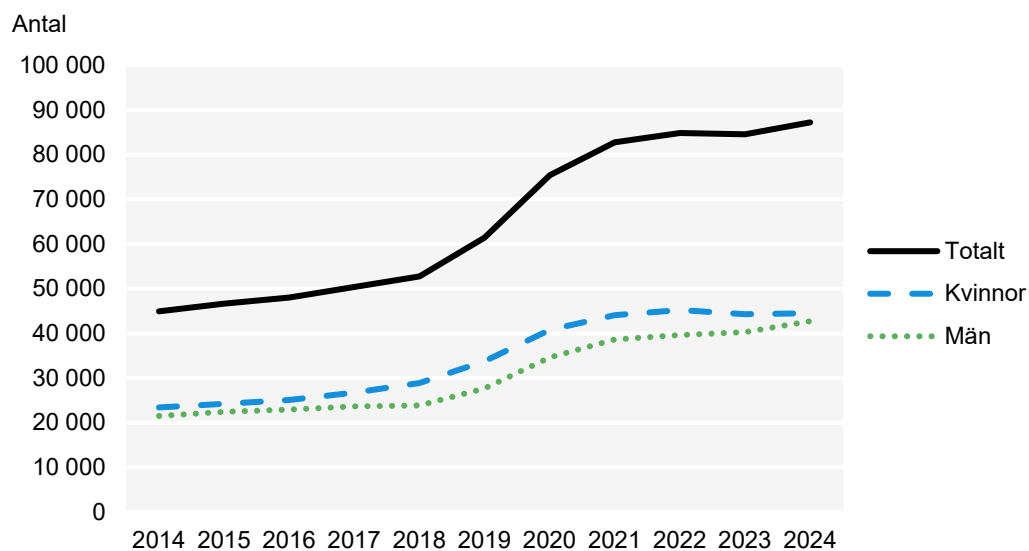

Källa: SCB

Diagram 2. Antagna som påbörjat studier på program inom yrkeshögskolan, 2014–2024

Källa: SCB

Diagram 3. Antalet studerande på pågående program inom yrkeshögskolan, 2014–2024

Källa: SCB med undantag för åren 2018–2020 som har källa MYH.

Tabell 1. Fördelning av startmånad för utbildningsomgångar inom yrkeshögskolan 2024

Månad	Antal utbildningsomgångar med start
Januari	102
Februari	8
Mars	9
April	3
Maj	0
Juni	0
Juli	2
Augusti	840
September	247
Oktober	13
November	9
December	18
Totalt	1251

Not: Tabellen innehåller även uppgifter för inställda utbildningsomgångar.

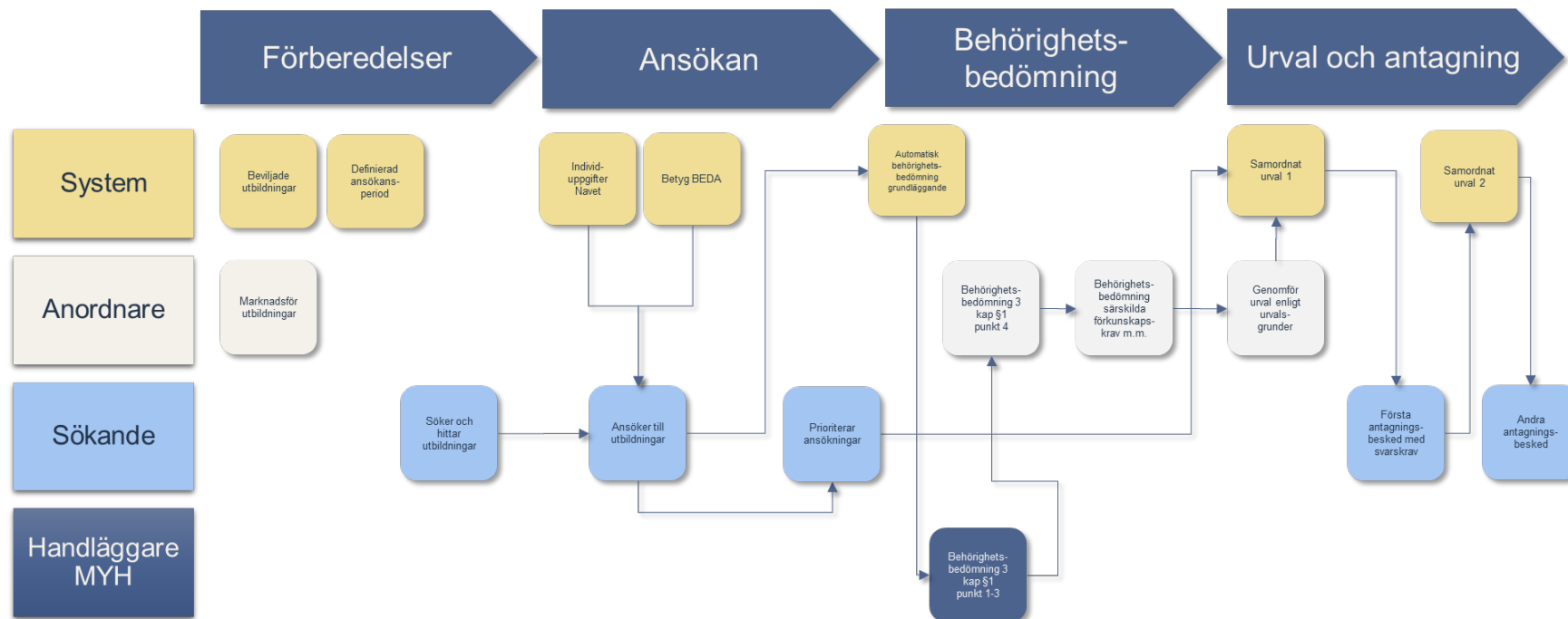
Tabell 2. Sökande till yrkeshögskolans program 2018–2024

Årtal		Antal sökande	Antal		Andel i procent	
			Sökt en utbildning	Sökt flera utbildningar	Sökt en utbildning	Sökt flera utbildningar
2024	Totalt	104 541	56 033	48 508	54	46
	Kvinnor	58 383	31 445	26 938	54	46
	Män	46 158	24 588	21 570	53	47
2023	Totalt	96 153	51 805	44 348	54	46
	Kvinnor	53 845	29 326	24 519	54	46
	Män	42 308	22 479	19 829	53	47
2022	Totalt	90 510	50 075	40 435	55	45
	Kvinnor	52 882	29 320	23 562	55	45
	Män	37 628	20 755	16 873	55	45
2021	Totalt	95 004	52 044	42 960	55	45
	Kvinnor	56 141	30 725	25 416	55	45
	Män	38 863	21 319	17 544	55	45
2020	Totalt	92 439	51 919	40 520	56	44
	Kvinnor	53 433	30 002	23 431	56	44
	Män	39 006	21 917	17 089	56	44
2019	Totalt	70 673	41 710	28 963	59	41
	Kvinnor	41 273	24 471	16 802	59	41
	Män	29 400	17 239	12 161	59	41
2018	Totalt	56 677	35 279	21 398	62	38
	Kvinnor	33 454	20 763	12 691	62	38
	Män	23 223	14 516	8 707	63	37

Källa: SCB.

Bilaga 3: Övergripande flödesschema för gemensam ansökan och antagning till yrkeshögskolan

I figuren nedan illustreras den process som Myndigheten för yrkeshögskolan föreslår som utgångspunkt i förstudien, för att åstadkomma ett gemensamt system för ansökan och antagning som kan realisera nyttorna med samordning samtidigt som yrkeshögskolans särart värnas.

Rätt kompetens i rätt tid.

Myndigheten för yrkeshögskolan
Box 145
721 05 Västerås
www.myh.se